

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Tereza Janotová

**Ochrana práva na respektování soukromého života na
cloudových úložištích**

Diplomová práce

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Ochrana práva na respektování soukromého života na cloudových úložištích“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 17. 1. 2020

Tereza Janotová

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Ing. Janu Kratochvílovi, LL.M., Ph.D., za cenné připomínky, ochotu, pomoc a odborné vedení při zpracování diplomové práce.

Obsah

Seznam zkratek	5
Úvod.....	6
1 Obecně k pojmu cloud computingu	9
1.1 Esenciální vlastnosti cloud computingu.....	9
1.2 Distribuční modely.....	10
1.3 Modely nasazení	11
1.4 Právní vztah mezi uživatelem a poskytovatelem cloudu	13
1.5 Dílčí závěr.....	14
2 Právo na soukromí.....	16
2.1 Právní úprava práva na soukromí	16
2.2 Charakter a meze práva na soukromí.....	18
2.3 Dílčí závěr.....	19
3 Omezitelnost práva na soukromí	21
3.1 Omezení práva na soukromí obecně na základě právních předpisů	21
3.1.1 Test proporcionality	22
3.1.2 Pětistupňový test.....	23
3.2 Omezitelnost dle trestního řádu.....	25
3.2.1 Domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor.....	26
3.3 Dílčí závěr.....	28
4 „Advokátní cloudy“	30
4.1 Přítomnost a souhlas zástupce profesní komory.....	30
4.2 Prostory, v nichž advokát vykonává advokacii	33
4.3 Dílčí závěr.....	39
Závěr	41
Bibliografie	43
Abstrakt	48
Abstract.....	49
Klíčová slova	50
Key words	51

Seznam zkratk

- ESLP – Evropský soud pro lidská práva
- ÚS – Ústavní soud ČR
- TR – zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Úmluva – Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Úvod

„Kde má být svoboda, tam musí být soukromí.“¹

Jen málokdo by si jistě v roce 1890, kdy poprvé vyšel článek spoluautorů S. D. Warrena a L. D. Brandeise „The right to privacy“² představil, jakým pokrokem lidstvo projde a jakým výzvám budeme v rámci ochrany soukromí čelit. Vždyť tomu není ani pár desítek let, kdy se představa, že budeme v kapse, kabelce či náprsní kapse nosit zařízení, které nám umožní spojit se v momentě s někým na druhé straně zeměkoule, zhlédnout nově vydaný film, či pracovat s dokumenty kdekoliv na cestách zdála jako science-fiction. Rozvojem moderních technologií je zasažen v podstatě každý člověk. Vždyť kdo v dnešní době nevyužívá alespoň emailovou schránku.

Mnoho z nás by jistě rádo omezilo množství informací, které o své osobě poskytujeme ostatním. Ne vždy je to však možné. S technologickým vývojem a s ohledem na to, kolik osobních informací o sobě musíme ostatním sdělovat, vyvstává otázka, jakým způsobem mohou moderní technologie zasahovat do naší osobní sféry a jak mohou ovlivňovat naše soukromí a kdo všechno k nim může mít přístup.

Využíváním cloudových služeb vstupujeme jako uživatelé do právního vztahu s poskytovatelem této služby a svěřujeme mu data a informace, které má on povinnost chránit, nebo naopak využíváme pro svou potřebu data, která nám poskytuje on. Nemusí se zároveň vždy jednat jen o data, která se týkají pouze naší osoby, ale mohou nám být svěřena ke spravování například v rámci našeho zaměstnání. Přestože má každý právo na ochranu jeho soukromí, mohou nastat situace, kdy toto právo může být omezeno, a to především orgány veřejné moci.

Jako téma diplomové práce jsem si zvolila problematiku práva na ochranu soukromí na cloudových úložištích se zaměřením na možnosti jeho omezení ze strany veřejné moci. Ve své práci se budu zabývat jednotlivými, zákonem stanovenými podmínkami, které musí být splněny, aby mohlo k zásahu do práva na ochranu soukromí ve vztahu mezi uživatelem a poskytovatelem cloudových úložišť dojít v souladu s právními předpisy, a jejich dodržováním. Zaměřím se hlavně na problematiku domovních prohlídek. Zvláštní pozornost pak budu v diplomové práci věnovat i možnosti zásahů do práva na soukromí u advokátů, kteří mají v souvislosti s ochranou soukromí svých klientů povinnost mlčenlivosti.

¹ WAGNEROVÁ, Eliška. Právo na soukromí: *Kde má být svoboda, tam musí být soukromí*. In: ŠIMÍČEK, Vojtěch (ed.). Právo na soukromí. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 49.

² WARREN, Samuel; BRANDEIS, Louis. The right to privacy. *Harvard Law Review* [online], 1890, V. IV., No.5 [cit. 28. prosince 2019]. Dostupné na <<http://faculty.uml.edu/sgallagher/Brandeisprivacy.html>>.

Právu na soukromí obecně se věnuje mnoho autorů ať již v komentářích, monografiích či v odborných člancích, ale jedná se o právo ze své povahy velmi široké a s ohledem na rychlost technického pokroku je pochopitelné, že zvláště v komentářích či monografiích mu není věnováno mnoho pozornosti v souvislosti s právem informačních technologií. Více informací o tomto tématu je zpracováno v odborných člancích, které však často obsahují jen úvod do určité problematiky a nestíhají zároveň reagovat na rychlý vývoj v oblasti IT. Obdobně je tomu i v případě soudních rozhodnutí, kterých však do současné doby ještě nebylo mnoho vydáno.

Cílem mé práce je stanovit, v jakých situacích a za jakých podmínek mohou orgány veřejné moci zasáhnout do práva na soukromí uživatelů cloudových úložišť, přičemž budu vycházet především z existující judikatury týkající se tohoto tématu. V případech, kdy toto nebude možné, zanalyzuji soudní rozhodnutí Ústavního soudu ČR a Evropského soudu pro lidská práva, ze kterých se pokusím vyvodit obecná pravidla pro soudní rozhodování v této oblasti.

Práce bude členěna do čtyř hlavních kapitol. Pro mnohé laiky může být samotné představení si toho, co se vlastně pod pojmem cloudové úložiště skrývá, poněkud matoucí. V první kapitole proto stručně shrnu technické náležitosti cloudů a vysvětlím základní pojmy tak, aby čtenář získal obecné technické informace z oblasti cloudových úložišť, které mu následně umožní dobrou orientaci ve zbytku práce. Zároveň se budu stručně věnovat právnímu vztahu mezi poskytovatelem a uživatelem cloudového úložiště. V druhé kapitole pak velmi stručně představím právo na soukromí, a to včetně jeho charakteru, aspektů a mezí.

Ve třetí kapitole se budu zabývat možnostmi omezení dle trestního řádu problematikou domovních prohlídek, prohlídek jiných prostor a problematikou prohlídek advokátních kanceláří. Přestože nemusí být na první pohled zjevná souvislost mezi tématem této práce a domovních prohlídek, opak je pravdou. Vzhledem k tomu, že neexistuje dostatek soudních rozhodnutí k tak novému fenoménu jako je ochrana soukromí na cloudových úložištích, lze problematiku představit na judikatuře týkající se domovních prohlídek, kterou budu v této kapitole podrobně rozebírat. Na této lze ukázat obecné principy, které budou soudy jistě v budoucnosti využívat i při rozhodování o ochraně soukromí související s cloudovými úložišti. I v případě přístupu k informacím uložených na cloudových úložištích totiž musí být nezbytně splněny stejné či obdobné základní podmínky, jako u domovních prohlídek, které budou v této kapitole také podrobně rozebrány.

V závěru práce stručně shrnu poznatky nabyté při psaní práce a ověřím, zda se podařilo naplnit cíle diplomové práce stanovené v jejím úvodu.

Při zpracování práce budu požívat jednak odbornou knižní literaturu, časopisecké zdroje, elektronické knihy a články, jednak text příslušných právních předpisů, primárně Listiny základních práv a svobod ČR a Evropské úmluvy o ochranně lidských práv.

1 Obecně k pojmu cloud computingu

V této práci analyzuji právo na ochranu soukromí na cloudových úložištích, vymezení pojmů „cloud“, resp. „cloud computing“ je tedy pro další obsah práce zásadní. Pro *cloud computing* neexistuje jednotné právní vymezení a definice tohoto pojmu se liší v závislosti na tom, pro jaký účel se používá. Striktní definování tohoto pojmu je zároveň problematické, a to z důvodu neustálého vývoje v oblasti informačních technologií, proto ani odborná veřejnost není za jedno v tom, co všechno spadá do cloud computingu, kde jsou hranice tohoto pojmu, a jak je stanovit.

Nejčastěji používaná a zároveň nejuznávanější definice cloud computingu je ta od Národního institutu standardů a technologie (National Institute of Standards and Technology, NIST), který působí při americkém ministerstvu obchodu (U. S. Department of Commerce)³. NIST charakterizuje cloud computing jako „*model, umožňující odkudkoliv pobodně a na vyžádání přistupovat ke sdílené paměti konfigurovatelných výpočetních zdrojů (např. sítí, serverů, datových úložišť, aplikací a služeb), které mohou být rychle poskytnuty a uvolněny s minimálním úsilím pro správu a bez nutnosti interakce s poskytovatelem služeb.*“⁴

Dle tohoto pojetí je tak možno cloud charakterizovat jako model o pěti základních prvcích, třech druzích služeb a čtyřech modelech nasazení.⁵ Ani toto tvrzení však v současné době není zcela pravdivé a aktuální, neboť se již dnes (necelých deset let po zveřejnění této definice) pracuje s více druhy služeb, než s těmi níže uvedenými. V následujících třech podkapitolách stručně popíši základní znaky cloudových služeb dle organizace NIST.

1.1 Esenciální vlastnosti cloud computingu

Následující výčet je výčtem esenciálních vlastností cloud computingu:

I. Samoobslužný systém (*On-demand self-service*) umožňuje uživateli dle své vlastní potřeby jednostranně a na základě vlastního impulzu přístup k datům a službám bez spolupráce poskytovatele této služby.⁶

³ „Cloud computing is a model for enabling ubiquitous, convenient, on-demand network access to a shared pool of configurable computing resources (e.g., networks, servers, storage, applications, and services) that can be rapidly provisioned and released with minimal management effort or service provider interaction. This cloud model is composed of five essential characteristics, three service models, and four deployment models.“ *In The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology* [online]. NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, září 2011 [cit. 15. října 2019]. Dostupné na: <<http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>>, s. 2.

⁴ Tamtéž.

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

- II. Síťový přístup odkudkoliv (*Broad network access*) znamená, že uživatel má veškerou výpočetní kapacitu a zdroje přístupné kdykoliv a odkudkoliv prostřednictvím sítě (především internetu), a to prostřednictvím široké škály různých zařízení (např. mobilního telefonu, tabletu nebo notebooku).⁷
- III. Sdružování prostředků (*Resource pooling*) je vlastnost, díky které organizační struktury poskytovatele vypadají navenek pro uživatele jako jeden celek tak, aby mohly být zákazníkem odebírány na základě jejich aktuálních požadavků.⁸ Zároveň to znamená, že uživatel nemá kontrolu nad tím, kde se jeho požadavek zpracovává a často ani neví, kde přesně se využitá výpočetní technika fyzicky nachází.
- IV. Škálovatelnost (*Rapid elasticity*) umožňuje rychlé a automatické přidělování či odebírání výpočetních zdrojů úměrně podle poptávky.⁹ Díky této funkci se uživateli zdají být poskytované zdroje v podstatě neomezené.
- V. Měřená služba (*Measured service*) souvisí s možností monitorování a kontroly zdrojů co do kapacity, množství přesunutých dat, dostupnosti apod.¹⁰ Na základě těchto dat je následně možno stanovit poplatky za danou službu.

1.2 Distribuční modely

Distribuční modely (*Service models*) označují, co je formou služby uživateli poskytováno a zároveň jak je to využíváno. Přestože se v odborné literatuře zmiňuje mnoho distribučních modelů, jako základní jsou označovány následující tři níže uvedené.¹¹ Tyto modely jsou uspořádány v třístupňové hierarchii a každá vyšší vrstva vychází z předchozí nižší vrstvy. Typickými uživateli služeb IaaS a PaaS jsou síťoví architekti, vývojáři aplikací a u služby SaaS pak koncoví uživatelé.¹²

- I. Infrastruktura jako služba (*Infrastructure as a Service – IaaS*) je poskytování výpočetního výkonu, síťových komponent a dalších základních výpočetních zdrojů v síti. Uživatel nemá kontrolu nad výpočetní kapacitou infrastruktury, ale může spustit libovolný software nebo celé operační systémy, popř. mít kontrolu nad

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ *The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology* [online]. NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, září 2011 [cit. 15. října 2019]. Dostupné na: <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>, s. 2.

¹¹ PEARSON, Siani, YEE, George. *Privacy and Security for Cloud computing*. 1. vydání. London: Springer-Verlag London, 2013, s. 6.

¹² MARTINOVSKÝ SOVA, Václav. Cloud Computing: Vývoj a současný stav. *Trendy v podnikání*, 2017, roč. 7, č. 2, s. 10-17.

některými síťovými prvky jako např. firewally.¹³ Příkladem této služby je např. Amazon Elastic Compute Cloud (Amazon EC2).¹⁴

- II. Platforma jako služba (*Platform as a Service*) umožňuje uživateli skrze infrastrukturu, operační systém, popř. vývojovou platformu vývoj a provoz vlastních aplikací. Uživatel tak nespravuje ani neřídí podpůrnou infrastrukturu, ale má kontrolu nad nasazenými aplikacemi a případně konfigurací prostředí pro hostování aplikací. Příkladem takových služeb je mimo jiné Google App Engine.¹⁵
- III. Software jako služba (*Software as a Service*) poskytuje uživatelům aplikace, běžící na infrastruktuře poskytovatele. Jedná se o úplné hostování a provozování softwaru a uživatel má k němu přístup skrze různé aplikace, popř. prostřednictvím internetového prohlížeče.¹⁶ Výhodou je především to, že uživatel nemusí tyto aplikace stahovat a instalovat do svého zařízení, popř. může současně na stejném projektu spolupracovat v reálném čase více uživatelů. Příklady těchto cloudových služeb jsou emailová úložiště typu Hotmail.com, Gmail.com a další.¹⁷

1.3 Modely nasazení

Model nasazení (*Deployment model*) určuje, kde se cloud nachází a za jakým účelem. NIST rozlišuje na základě rozdílné přístupnosti a vyžití cloudových služeb čtyři modely nasazení:

- I. Soukromý cloud je službou, která umožňuje výhradní užití infrastruktury jednomu subjektu, jež ovšem může sestávat z více jednotlivých uživatelů, praktický příklad mohou představovat zaměstnanci dané společnosti. Tento typ služby může být vlastněn, řízen a provozován jak uživatelem, tak i třetí osobou nebo poskytovatelem, popř. lze tyto modely kombinovat.¹⁸
- II. Komunitní cloudová úložiště fungují na podobné bázi jako soukromé cloudy, ale okruh uživatelů bývá zpravidla širší. Typicky se bude jednat o členy specifické komunity se společnými cíli a může být řízen buď jedním ze zainteresovaných

¹³ *The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology* [online]. NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, září 2011 [cit. 15. října 2019]. Dostupné na: <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>, s. 3.

¹⁴ PEARSON, Siani, YEE, George. *Privacy and Security for Cloud computing*. 1. vydání. London: Springer-Verlag London, 2013, s. 6.

¹⁵ SOSINSKY, Barrie. *Cloud computing bible*. 1. vydání. Indianapolis, Wiley Publishing, Inc., 2011, s. 24.

¹⁶ FIALA, Ondřej. *Ochrana osobních údajů v kontextu cloud computingu*. Olomouc, 2017. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Právnická fakulta. Vedoucí práce Petr Prchal, s. 18.

¹⁷ SOSINSKY, Barrie. *Cloud computing bible*. 1. vydání. Indianapolis, Wiley Publishing, Inc., 2011, s. 362.

¹⁸ *The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology* [online]. NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, září 2011 [cit. 15. října 2019]. Dostupné na: <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>, s. 3.

uživatelů, třetí osobou nebo kombinací obou předešlých.¹⁹ Výhodou je snížení nákladů pro uživatele při současném zachování vysoké kvality služeb.²⁰ Zvláště pro menší komunity skýtá toto řešení značnou úsporu, kdy při úzkém profilu zájmu je nižší šance nalezení uživatele s dostatečnou samostatnou výpočetní kapacitou jež by mohl poskytnout a cloudové řešení je tedy vhodnou a často jedinou alternativou k pořízení nákladných systémů. Zároveň zůstává služba v rukou komunity bez možnosti vnějších zásahů.

- III. Veřejný cloud umožňuje (jak jeho jméno napovídá) využívání služeb širokému okruhu uživatelů, přičemž infrastruktura se nachází v prostorách poskytovatele cloudu. Tento model je také nejrychleji rostoucím typem cloudových služeb a dle společnosti Gartner má tento trend i nadále přetrvávat.²¹ Poskytovatelem těchto služeb jsou typicky velké společnosti jako Google (Google Drive)²² nebo Microsoft (OneDrive).^{23,24}
- IV. Hybridní cloudová úložiště se skládají ze dvou a více odlišných cloudových infrastruktur (soukromé, komunitní nebo veřejné) které jsou však součástí jedné unikátní entity a jsou spolu spojeny jednou technologií, která umožňuje přenos dat a aplikací.²⁵ Největší výhodou je tak možnost odlišné míry zabezpečení pro různé typy dat. Důležité aplikace a citlivé osobní údaje tak mohou být uchovávána na privátním cloudu, zatímco ostatní data mohou být s nižšími náklady uložena na veřejných úložištích.²⁶

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ MOUČKOVÁ, Kateřina. *Cloud computing a jeho využití na základní škole*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita. Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Zbyněk Filipi. s. 20.

²¹ COLUMBUS, Louis. *Public Cloud Soaring To \$331B By 2022 According To Gartner* [online]. forbes.com, 7. října 2019 [cit. 29. října 2019]. Dostupné na <<https://www.forbes.com/sites/louiscolombus/2019/04/07/public-cloud-soaring-to-331b-by-2022-according-to-gartner/#21bb7a2e5739>>.

²² GOOGLE. *Google Drive* [online]. google.com, 2020 [cit. 29. října 2019]. Dostupné na <<https://www.google.com/drive/>>.

²³ MICROSOFT. *Onedrive* [online]. Onedrive.live.com, 2020 [cit. 29. října 2019]. Dostupné na <<https://onedrive.live.com/about/en-US/>>.

²⁴ HE, Wu, CERNUSCA, Dan a kol. Exploring Cloud Computing for Distance Learning. In: Online Journal of Distance Learning Administration [online]. Carrollton: University of West Georgia, 2011 [cit. 2014-07-09]. Dostupné z: <http://www.westga.edu/~distance/ojdla/fall143/he_cernusca_abdous143.html>

²⁵ *The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology* [online]. NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, září 2011 [cit. 15. října 2019]. Dostupné na: <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>, s. 3.

²⁶ MOUČKOVÁ, Kateřina. *Cloud computing a jeho využití na základní škole*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita. Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Zbyněk Filipi. s. 14-17.

1.4 Právní vztah mezi uživatelem a poskytovatelem cloudu

Důležitou roli cloudů a cloud computingu vyzdvihuje i Evropská komise ve své Strategii pro jednotný digitální trh v Evropě²⁷ v rámci Evropské iniciativy v oblasti cloud computingu²⁸. V těch kritizuje především nevyužitý potenciál cloudu a zdůrazňuje jeho přínos jako prostředku pro přesun, sdílení a opětovné použití dat mezi jednotlivými globálními trhy, přes státní hranice, mezi institucemi a napříč obory výzkumu a jejich možné přínosy pro další rozvoj Evropské unie.²⁹ Toho by chtěla dosáhnout především zamezením odlivu kvalifikovaných vědeckých pracovníků do zemí, kde je vysoká datová a výpočetní kapacita pohotověji k dispozici.³⁰ Důvody, pro které zatím dle Komise potenciál není plně využíván jsou především roztržitost, neexistence jasné struktury pobídek a odměn za sdílení dat mezi společnostmi a nedostatečná interoperabilita.³¹ I přes problémy však nelze zapřít nepochybné výhody, které pro uživatele (v tomto případě hlavně malé a střední podniky) v důsledku užívání cloudů plynou. Těmi jsou hlavně snížení nákladů na provoz a vyšší flexibilita.³²

Není pochyb o tom, že užívání cloudových služeb skýtá pro uživatele mnoho pozitiv, ale nesmíme zapomenout ani na rizikové faktory v souvislosti s ochranou soukromí uživatelů. Problematickým faktorem se může zdát už samotné ukládání vlastních uživatelských dat na servery někoho jiného. Přesto, že provozovatelé cloudu se ve smlouvě o poskytování cloudu zavazují k ochraně těchto dat, neexistují v českém právním řádu normy, které by přímo upravovaly všechny aspekty takových smluv. Většina z tzv. veřejných cloudů zároveň poskytuje pouze možnost uzavření smlouvy adhezního typu³³, které jsou založeny na principu „take it or leave it“, a které neposkytují uživatelům prostor pro ujednání vlastních podmínek.³⁴ Tento přístup poskytovatelů cloudových úložišť je na jednu stranu pochopitelný, zvláště s ohledem na to, kolik uživatelů každodenně tyto služby využívá a skutečnost, že sjednávání individuálních podmínek smlouvy je v tomto případě prakticky nemožné. Velmi často se tak stává, že musí uživatelé těchto služeb vyměnit část svého soukromí za možnost tyto služby využívat.

²⁷ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů–Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě, COM (2015)192 final, 6. května 2015, s. 10.

²⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů–Evropská iniciativa v oblasti cloud computingu – vybudování konkurenceschopné evropské ekonomiky založené na datech a znalostech, COM (2016) 178 final, 19. května 2016, s. 8.

²⁹ Tamtéž, s. 3.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž, s. 3 - 4.

³² AVARAM, Maricela-Georgiana. Advantages and challenges of adopting cloud computing from an enterprise perspective. *Procedia Technology*, 2014, roč. 3, č. 12, s. 529 – 534.

³³ § 1798 – 1801, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³⁴ Typicky např. smluvní podmínky služby Google drive, dostupné na https://www.google.com/intl/cs_ALL/drive/terms-of-service/.

Z informací v předešlých podkapitolách si můžeme představit, které všechny námi (kolikrát i denně) využívané služby se budou pod pojem cloudových služeb řadit. Před jejich samotným poskytováním je však nutné stanovit, jaká jsou vzájemná práva a povinnosti mezi uživatelem služby a jejím poskytovatelem, přestože takové smlouvy jsou většinou určeny spíše k právní ochraně poskytovatele než samotného uživatele.³⁵ Občanský zákoník ani žádný jiný právní předpis v rámci vnitrostátního práva výslovně poskytování cloudových služeb neupravuje a je tedy nasnadě určit, jakými pravidly se daný vztah bude řídit.

Jak je z obecně vžitého pojmu „cloudové služby“ zřejmé, podstatou plnění mezi uživatelem a poskytovatelem je zpravidla závazek k určité činnosti a nikoli věcné plnění.³⁶ Tento přístup je v rámci odborné veřejnosti obecně přijímán.³⁷ Uživatel v těchto případech využívá zpřístupněné výpočetní techniky provozovatele, resp. kapacity jeho paměťového prostoru a nebude mít zpravidla k samotné technice faktický přístup, neboť ta se nachází v dispozici poskytovatele. Z toho důvodu se domnívám, že se u veřejného cloudu typu bude jednat o smlouvu inominátní, která má nejbližše smlouvě o dílo.^{38,39}

Pojetí se zároveň liší u jednotlivých modelů nasazení. V rámci soukromých cloudových úložišť je možné, aby nad nimi uživatel vykonával kontrolu a často k nim i fyzicky měl přístup. V tom případě by se tedy nejednalo o smlouvu o dílo, ale spíše o klasický nájemní vztah.

Důležitou součástí smlouvy bývá zároveň závazek provozovatele zajistit chod služby na určité minimální úrovni, tzv. service level agreement (SLA), jejíž obsahem bývá zpravidla vymezení dostupnosti, obsahu, rozsahu, úrovně a objemu cloudových služeb.⁴⁰ Debata o právním pojetí jednotlivých typů cloudů by bylo jistě možno vést o mnoho déle, avšak tato problematika není hlavním bodem mé práce, a já se proto omezím jen na výše uvedené obecné shrnutí.

1.5 Dílčí závěr

Cloud computing je velmi rychle se vyvíjející odvětví a cloudové služby jsou využívány i běžnými uživateli prakticky denně, přičemž důležitost tohoto odvětví je vyzdvihována i

³⁵ *Practical Guide to Cloud Computing* [online]. CLOUD STANDARDS CUSTOMER COUNCIL, prosinec 2017 [cit. 11. listopadu 2019]. Dostupné na: <https://www.omg.org/cloud/deliverables/CSCC-Practical-Guide-to-Cloud-Computing.pdf>, s. 31.

³⁶ K tomuto tématu podobně např. JANSÁ, Lukáš a kol., *Internetové právo*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2016, s. 130, či FIALA, Ondřej. *Ochrana osobních údajů v kontextu cloud computingu*. Olomouc, 2017. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Právnická fakulta. Vedoucí práce Petr Prchal.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ § 2586 a násl., zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Smlouva o poskytování cloudových služeb je nepochybně nesnadno právně uchopitelná. Dle mého názoru zde dochází zpravidla k určité činnosti s nehmotným výsledkem a provozovatel se zavazuje udržovat dostupnost a určitý standard těchto služeb a můžeme ji tedy podřadit pod § 2587 občanského zákoníku.

⁴⁰ DOELITZCHER, Frank. In PEARSON, Siani, YEE, George (ed.). *Privacy and Security for Cloud Computing*. 1. vydání. London: Springer, 2013, s. 131.

evropskými institucemi. Přesto může být složité definovat, co všechno se přesně pod tímto pojmem skrývá. Jak jsem uvedla výše, technicky je možno cloud charakterizovat jako model o pěti základních prvcích, třech druzích služeb a čtyřech modelech nasazení.⁴¹

Pro mou práci jsou relevantní primárně úložiště distribučního modelu SaaS, která využívají především koncoví uživatelé a zaměřím se proto hlavně na ně.

Před poskytováním služeb musí poskytovatel a uživatel uzavřít smlouvu o poskytování cloudových služeb, která bývá zpravidla smlouvou inominátní, jež se vyznačuje prvky smlouvy o dílo. Obsah si mohou strany mezi sebou ujednat libovolně, neboť občanský zákoník nestanovuje žádné povinné náležitosti takovéto smlouvy. Jak jsem již uváděla shora, přes vše nyní uvedené, většina poskytovatelů operuje z praktických důvodů především se smlouvami adhezního typu, u kterých uživatel na základě principu „take it or leave it“ nemá téměř žádný prostor pro ovlivnění smluvních podmínek a musí se díky tomu často vzdát části svého soukromí, pokud chce službu využívat.

⁴¹ *The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology* [online]. NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, září 2011 [cit. 15. října 2019]. Dostupné na: <<http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>>, s. 2.

2 Právo na soukromí

Jak již bylo řečeno v úvodu, obsah práva na ochranu soukromí je velmi široký a prochází neustálým vývojem, což nepochybně souvisí i s rozvojem moderních technologií. Od původního pojetí soukromí jako sféry člověka, do níž nemůže nikdo zasahovat bez jeho souhlasu a o níž není povinen dávat informace,⁴² se jak samotná doktrína, tak i judikatura, postupně vyvinuly k podstatně širšímu chápání soukromí či soukromého života, než tomu bylo u tzv. soukromí čtyř stěn.⁴³ Díky tomu, kolik běžných společenských procesů a činností je v nynější době prováděno skrz internet, je o každém z nás veden tzv. digitální spis, v němž jsou o každém z nás uchovávána veškerá námi na internet poskytnutá data, která jsou zde často i snadno dohledatelná.⁴⁴ Toto právo není již chápáno ve významu a rozsahu jen ve smyslu negativním jako povinnost subjektů veřejné moci a jejich orgánů nezasahovat do jednotlivých atributů, které tvoří obsah práva na soukromí, jak jej definoval ještě před pár dekadami prof. Knapp.⁴⁵ Přidala se k němu naopak další práva a povinnosti, zejména závazek státu soukromí aktivně chránit, a to jak ve vztazích vertikálních, tak i horizontálních.⁴⁶ V následující podkapitole vymezím základní dokumenty, které právo na ochranu soukromí upravují.

2.1 Právní úprava práva na soukromí

Právo na soukromí je právem relativním a je upraveno v mnoha mezinárodních i vnitrostátních dokumentech. V následujících odstavcích proto představím nejvýznamnější z nich.

Česká republika je od svého vzniku v lednu roku 1993 vázána Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, který je na základě Ústavy České republiky (konkrétně čl. 10) součástí ústavního pořádku ČR. Jeho součástí jsou zároveň kromě taxativního výčtu jednotlivých součástí našeho ústavního pořádku v čl. 112 odst. 1 Ústavy ČR na základě nálezů Ústavního soudu ČR i ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách.⁴⁷ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech garantuje právo na soukromí v čl. 17, přičemž zakazuje svévolné zasahování do soukromého života, rodiny, domova nebo

⁴² MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 1. vydání. Praha: Leges, 2004, s. 13.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ KOKES, M. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In ŠIMÍČEK, Vojtěch. (ed.) *Právo na soukromí*. Brno: Masarykova univerzita a Mezinárodní politologický ústav, 2011, s. 129.

⁴⁵ MATES, Pavel. *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 16.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 16. července 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01, bod VII.

kořpondence, cti a pověsti a dává každému, i přes jeho prakticky nižší dopad, právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům či útokům. Z povahy věci tedy Pakt nevyklučuje možnost zásahu do práva na soukromí, neupravuje však žádné konkrétní podmínky, které by musely být splněny k tomu, aby k zásahu do práva na soukromí dojít mohlo.

Další důležitou smlouvou, která toto právo zaručuje je Evropská úmluva o ochraně lidských práv z roku 1950, která v čl. 8 zaručuje právo každého na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a kořpondence. Právě ta se stala inspirací pro explicitní zakotvení tohoto práva v ústavách signatářských států.⁴⁸ Zároveň jsou zde taxativně vymezeny podmínky pro omezitelnost a legitimní cíle, které opravňují státní orgány k zásahu do práva na soukromí. Jednotlivé podmínky později v textu rozeberu a vysvětlím.

Právo na respektování soukromého a rodinného života je upraveno i právem Evropské unie v rámci čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie, kde najdeme i možná omezení v uplatňování práv v Listině garantovaných. Mimo práva na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a komunikace jsou zde garantována i další dílčí práva vztahující se k soukromí, jako právo na fyzickou a duševní nedotknutelnost (čl. 3), právo na svobodu a osobní bezpečnost (čl. 6), ochranu osobních údajů (čl. 8) nebo právo uzavřít manželství a založit rodinu (čl. 9).⁴⁹

Na ústavní úrovni je právo na respektování soukromého života garantováno Listinou základních práv a svobod⁵⁰ hned ve dvou člancích, a to konkrétně v Hlavě II, oddílu prvním, zvaném Základní lidská práva a svobody, čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 1, 2 a 3.⁵¹ Podle článku 7 odst. 1 Listiny je nedotknutelnost soukromí zaručena a omezení je možné jen v případech zákonem stanovených. Takovým omezením práva na soukromí rozumíme např. provádění domovních prohlídek, odposlech telefonních hovorů nebo internetové konverzace či poskytování některých informací o osobách. Na základě čl. 10 odst. 1 má každý „právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno“, přičemž odst. 2 tohoto článku stanovuje, že „každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života“. V odst. 3 je nakonec upraveno právo na „ochranu před neoprávněným sbíráním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě“. Zvláště toto právo je v poslední době v souvislosti s rozvojem moderních technologií stále aktuálnější.

⁴⁸ MATES, Pavel. *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 16.

⁴⁹ MATES, Pavel. *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 16-17.

⁵⁰ ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

⁵¹ Čl. 7 upravuje tělesnou integritu, zatímco čl. 10 se týká všech ostatních aspektů práva na soukromí. V Úmluvě je naopak celý tento soubor práv chráněn v jediném čl. 8.

Kromě čl. 10 jako základního právního zakotvení práva na soukromí najdeme v Listině základních práv a svobod ještě další dílčí doplnění práva na soukromí jako právo na nedotknutelnost obydlí (čl. 12) nebo ochranu listovního tajemství a tajemství přepravovaných zpráv (čl. 13).

V rámci veřejnoprávních předpisů je pak soukromí upraveno i v § 180 trestního zákoníku,⁵² v rámci ochrany práva na informační sebeurčení a v rámci trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji. Právo na informační sebeurčení je pak primárně zakotveno v zákoně o ochraně osobních údajů⁵³ a v obecném nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR).⁵⁴

Ochrana soukromí je upravena i v rámci soukromého práva, a to jak v rámci zásad soukromého práva v § 3 odst. 2 písm. a), tak i v § 81 a násl. občanského zákoníku.⁵⁵

2.2 Charakter a meze práva na soukromí

Právo na soukromí je základním lidským právem a jako takové je, na rozdíl od práv občanských, garantováno všem fyzickým osobám bez ohledu na jejich státní občanství. V některých případech pak může být garantováno i osobám právnickým, typicky v oblasti ochrany dobrého jména, důvěrnosti komunikace nebo oblasti ochrany osobní svobody. Charakteristické je i tím, že má přirozenoprávní povahu, to znamená, že každému člověku náleží již od narození a právnické osobě od jejího vzniku. Zároveň je právem osobnostním, to znamená, že je tímto právem chráněna osobnost člověka.

Právo na soukromí je, jako všechna základní práva a svobody, nezadatelné, nezcizitelné, neprohlášené a nezrušitelné.⁵⁶ Problematická může však být samotná definice toho, co soukromí znamená. V žádném právním předpise nenalezneme legální definici toho, co to vlastně soukromí je a co vše zahrnuje a pokud ano, jedná se zpravidla o vymezení tohoto pojmu jen velmi obecné. Díky tomuto přístupu ponechávají takovéto definice víceméně neomezené pole pro interpretaci práva, ba až pro jeho dotváření.⁵⁷ Okruh hodnot, které pod toto právo spadá a tvoří jej zároveň není uzavřený a stále se vyvíjí, což umožňuje jak zákonodárci, tak soudům flexibilně reagovat na neustálý vývoj.⁵⁸ Toto stanovisko zaujal i Evropský soud pro lidská práva,

⁵² zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

⁵⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Úř. Věst. L 119/1 ze dne 4. května 2016, s. 5.

⁵⁵ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ MATES, Pavel. *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 16-17.

⁵⁷ Tamtéž, s. 18.

⁵⁸ WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2012, s. 283.

který v rozsudku ve věci *Niemietz vs. Německo* prohlásil, že nepovažuje za možné anebo potřebné pokoušet se o vyčerpávající definici pojmu „soukromý život“, a to právě z důvodu jeho strukturované a dynamické povahy a bylo by příliš restriktivní, kdyby se omezovalo pouze na „intimní okruh“ (inner circle), kde si každý může vést svůj osobní život podle svého a zcela z něj vyjmout vnější svět.⁵⁹ Respektování soukromého života musí tedy zahrnovat v určité míře i právo jednotlivce navazovat a rozvíjet vztahy se svým blízkým okolím.⁶⁰ Stejným způsobem k právu na soukromí přistupuje i Ústavní soud, který na komplexnost práva na soukromí poukazuje v mnohých svých judikátech, popř. se v nich soustředí na jednotlivé atributy tohoto práva.

Aspekty práva na soukromí, které se tradičně pod tento pojem řadí jsou především právo na ochranu soukromého a rodinného života a intimacy, soukromí v prostorové dimenzi, právo na čest a důstojnost, tělesnou a duševní integritu, právo na informační sebeurčení jednotlivce, právo navazovat vztahy s jinými lidmi, či na důvěrnost komunikace.⁶¹ Pojem soukromí má být zároveň dle Ústavního soudu vykládán extenzivně.⁶²

Myšlenka toho, co vlastně soukromí je, se od dob Warrena a Brandeise⁶³ nepochybně změnila, ale koncept „být ponechán o samotě“ je tomuto pojmu stále klíčovým. Ve své diplomové práci se zabývám právem na ochranu soukromí na cloudových úložištích a přípustnými zásahy do něj, budu se tedy zabývat převážně aspekty, do kterých se typicky zasahuje. Těmito aspekty jsou primárně nedotknutelnost obydlí, ochrana soukromého a rodinného života, či ochrana korespondence.

2.3 Dílčí závěr

Právo na ochranu soukromí je upraveno v mnoha zásadních lidskoprávních dokumentech, ale i v rámci zákonů běžné síly. Je velmi široce koncipováno a prošlo od své první zmínky velkým vývojem, který jistě není u konce. K tomu přispívá i neustálý rozmach moderních technologií a posun společnosti, která se na tyto moderní technologie v tzv. „době internetové“, musí chtít i nechtě adaptovat.

Právo na soukromí je ze své povahy právo, jehož okruh hodnot není uzavřený a jehož obsah je silně dotvářen rozhodovací činností soudů. Samotný pojem „soukromí“ není nikde definován, avšak jak Evropský soud pro lidská práva, tak Ústavní soud České republiky jsou toho názoru, že snaha o definici pojmu „soukromý život“ by právě z důvodu neustálého vývoje

⁵⁹ Rozsudek ESLP ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. prosince 1992, stížnost č. 13710/88, § 29.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2012, s. 281 – 282 (čl. 10 LZPS).

⁶² Nález Ústavního soudu ze dne 22. března 2011, sp. zn. Pl.ÚS 24/10., bod 32.

⁶³ WARREN, Samuel; BRANDEIS, Louis. *The right to privacy. Harvard Law Review* [online], 1890, V. IV., No.5 [cit. 16. října 2019]. Dostupné na <<http://faculty.uml.edu/sgallagher/Brandeisprivacy.html>>.

společnosti byla příliš restriktivní a pojem „soukromí“ by měl být vykládán extenzivně. Jedná se zároveň o základní lidské právo a jako takové je na rozdíl od práv občanských garantováno všem fyzickým osobám, a v některých případech i osobám právnickým.

3 Omezitelnost práva na soukromí

Obecně známá a v diskuzích, at' již odborných nebo laických, o zásazích do soukromí také velmi často zmiňovaná věta říká, že svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého.⁶⁴ Jak je uvedeno výše, právo na soukromí není právem absolutním, ale relativním a jako takové je omezitelné. V praxi pak není nic neobvyklého, aby ke střetům práva na ochranu soukromí s jinými ústavně zaručenými právy a svobodami, popř. jinými legitimními cíli, docházelo. Právem, které se do kolize s právem na ochranu soukromí typicky může dostat je například svoboda projevu, či právo na informace. Z druhé kategorie, tj. legitimních cílů, pak dochází typicky ke kolizi práva na ochranu soukromí a zájmu státu na objasnění a vyšetření trestné činnosti či veřejné bezpečnosti. Pokud k této situaci dojde, často dochází k omezení jednoho z nich a je nutné posoudit míru zásahu do každého z těchto ústavně zaručených práv a přihlídnout k okolnostem a souvislostem každého případu. Pokud je právo omezeno v rámci přípustných ústavních mezí, jde o ústavně souladný zásah. Zatímco Ústavní soud ČR používá pro posouzení vzájemného konfliktu tzv. test proporcionality, ESLP danou situaci řeší přes tzv. pětistupňový test. Oba tyto testy budu dále podrobně rozebírat v následujících podkapitolách.

3.1 Omezení práva na soukromí obecně na základě právních předpisů

Omezení práva bývá zpravidla předvídáno již v příslušném lidskoprávním katalogu (Listině, Úmluvě či dalších mezinárodních smlouvách).⁶⁵ Není však vyloučeno, abychom v některých dokumentech žádné další podmínky přípustnosti omezení nenašli. Takovým případem je například dříve zmíněný Pakt o občanských a politických právech, který sice samotné právo zakotvuje, podmínky pro omezení ovšem neobsahuje.

O odlišnou situaci se jedná v případě Evropské úmluvy, která přípustnost zásahu výslovně stanovuje v čl. 8 odst. 2 a zároveň vymezuje tři podmínky, které musí být kumulativně splněny, aby k takovému zásahu mohlo dojít – zásah musí být v souladu se zákonem, musí být nezbytný v demokratické společnosti a sledovat jeden z vymezených legitimních cílů.⁶⁶ Zároveň musíme zmínit i čl. 18, který sice nezmiňuje výslovně právo na soukromí, ale zakazuje omezování práv a svobod uvedených v Úmluvě pro jiné účely, než pro které byly určeny. Listina základních práv EU pak upravuje omezitelnost všech práv v ní obsažených v čl. 52 odst. 1, přičemž dle této

⁶⁴ MILL, John Stuart. *On Liberty*. 4. vydání. London: Longmans, Green, Reader and Dyer, 1869, s. 134.

⁶⁵ BARTOŇ, Michal. *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 87.

⁶⁶ Těmito zájmy jsou národní bezpečnost, veřejná bezpečnost, hospodářský blahobyt země, ochrana pořádku a předcházení zločinnosti, ochrana zdraví nebo morálky a ochrana práv a svobod jiných.

smlouvy může k omezení dojít pouze na základě zákona a s respektem k podstatě těchto práv a svobod. Zároveň se musí jednat o omezení nezbytné, které odpovídá cílům obecného zájmu, který uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého.⁶⁷

Omezení základních práv a svobod v Listině základních práv a svobod je upraveno v čl. 4 a je patrné, že se její tvůrci inspirovali z velké části v Úmluvě.⁶⁸

Podle občanského zákoníku je možno do soukromí člověka zasáhnout, pokud k tomu tato osoba dá souhlas⁶⁹ a jen na základě zákonného důvodu.⁷⁰ Zároveň existují i situace, ve kterých je člověk chráněn před sebou samým, pak ani udělení takového souhlasu nemá právní relevanci a nebylo by k němu tedy v případném sporu přihlíženo.⁷¹

3.1.1 Test proporcionality

Test proporcionality, resp. přiměřenosti je užíván Ústavním soudem pro posouzení zásahu do ústavně zaručeného práva či svobody. Poprvé byl Ústavním soudem užit v nálezu Pl. ÚS 4/94 v roce 1994, týkajícím se ústavnosti části trestního řádu, zakotvující institut anonymního svědka.⁷² Přestože zde nebyl jako test označen, používá se pro posuzování zásahů do základních práv a svobod v rozhodovací praxi od té doby doposud.

Tento test je třístupňový, a spočívá v postupném posouzení následujících kritérií: vhodnosti (způsobivosti), potřebnosti a přiměřenosti (proporcionality v užším smyslu). V kritériu vhodnosti se ptáme, zda je možno daným zvoleným prostředkem dosáhnout stanoveného cíle (tedy ochrany jiného základního práva či veřejného statku). Pokud na tuto otázku odpovíme kladně, ptáme se, zda není možno tohoto cíle dosáhnout i ve stejné či obdobné míře jinak, a to buď úplně bez zásahu do omezovaného práva, nebo alespoň šetrnějším způsobem. Vyhodnotíme-li, že to možné není, přichází na řadu poslední krok, tzv. přiměřenost neboli proporcionalita v užším smyslu. V tom se ptáme, zda je zvolený prostředek ve vztahu ke sledovanému cíli přiměřený.⁷³

Nastávají ovšem i situace, kdy není zásada proporcionality⁷⁴ Ústavním soudem důsledně aplikována, a to především v části týkající se porovnávání závažnosti obou kolidujících práv.⁷⁵

⁶⁷ Kapitola VII, čl. 52 Listina základních práv Evropské unie ze dne 7. prosince 2000, ve znění upraveném dne 12. prosince 2007.

⁶⁸ WAGNEROVÁ, Eliška. In WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2012, s. 128, bod 19 (čl. 4 LZPS).

⁶⁹ § 84 a násl., zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ § 86, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷¹ Typickým příkladem je omezení autonomie vůle v § 93 odst. 1 věte druhé, zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Ten stanovuje, že „Souhlasí-li někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlíží se k tomu; to neplatí, je-li zásah podle všech okolností nutný v zájmu života nebo zdraví dotčeného.“

⁷² Nález Ústavního soudu ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94

⁷³ BARTOŇ, Michal. *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 96.

⁷⁴ Někdy v rozhodnutích Ústavního soudu zmiňován též jako „zákaz nadměrnosti zásahů do práv a svobod“.

3.1.2 Pětistupňový test

Pro posuzování zásahu do práv garantovaných v čl. 8 – 11 Evropské úmluvy o lidských právech používá Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře v případě negativních závazků tzv. pětistupňový test. Jedná se o soubor pěti otázek, přičemž důkazní břemeno u prvních dvou je na straně stěžovatele a u třetí až páté na straně vlády daného státu. Otázky, které si soud pokládá, jsou následující:

- a) „*Spadají záležitosti, na které si jednotlivec stěžuje, pod některý ze zájmů chráněných čl. 8, tedy pod definici soukromého života, rodinného života, domova či korespondence? V případě, že odpověď je ne, nevzniká žádný problém na poli čl. 8.*
- b) *Došlo k zásahu do některého z těchto zájmů ze strany orgánu veřejné moci?*⁷⁶
- c) *„Je zásah v souladu s právem? (otázka legality)*
- d) *Sleduje legitimní účel? (otázka legitimacy)*
- e) *Je nezbytný v demokratické společnosti, tedy zejména je zásah přiměřený sledovanému účelu? (otázka proporcionality)?*⁷⁷

V následujících podkapitolách stručně všechny rozeberu.

3.1.2 a) Rozsah lidských práv

Otázku, zda daný případ spadá či nespadá pod některý článek Evropské úmluvy, si musí soud položit automaticky, protože jen kladná odpověď na ní zakládá jeho příslušnost danou věc projednat a rozhodnout, zda k zásahu do práva došlo. Přesto, že bez kladné odpovědi na tuto otázku by soud neměl přistupovat k dalšímu kroku, často ji ve svých rozhodnutích výslovně nezmiňuje a rovnou přistupuje k otázce druhé. To je dáno dvěma faktory – jednak ESLP (stejně jako Ústavní soud) vykládá práva zakotvená v Úmluvě extenzivně a zároveň se již u většiny otázek rozsahu práva může opřít o svá dřívější rozhodnutí.⁷⁸

3.1.2 b) Existence zásahu

Po kladném zodpovězení předchozí otázky se soud táže, zda do chráněného práva bylo zasááno. I v tomto případě je pojem „zásah“ vnímán ESLP široce a je skutečně vzácností, aby byl již v tomto kroku vysloven závěr o neporušení daného práva.⁷⁹

⁷⁵ KOSAŘ, David. Kolize základních práv v judikatuře Ústavního soudu ČR. *Jurisprudence*, 2008, roč. 17., č. 1, s. 3-19.

⁷⁶ KRATOCHVÍL, Jan. In BOBEK, M; KMEC, J; KOSAŘ, D; KRATOCHVÍL, J. *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 866.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ KOSAŘ, David. In BOBEK, M; KMEC, J; KOSAŘ, D; KRATOCHVÍL, J; *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 102 – 103.

⁷⁹ Tamtéž, s. 104.

3.1.2 c) Test legality

V tomto kroku se ESLP ptá, zda je daný zásah v „souladu se zákonem“, resp. „v souladu s právem“ („*prescribed by law*“) daného státu. Na vnitrostátní úrovni musí existovat právní základ pro zásah do dotčeného práva a zároveň musí tento právní základ dostát základním požadavkům na kvalitu práva. Těmi jsou požadavek na dostupnost práva, jeho předvídatelnost a dostatečné záruky před svévolností jeho aplikace.⁸⁰

3.1.2 d) Test legitimacy

K tomu, aby byl zásah do základního práva oprávněný musí sledovat z tzv. legitimních cílů. Ty jsou taxativně stanoveny v EÚLP a jejich výčet nalezneme v předchozí kapitole. Legitimní cíle jsou v případě práva na respektování soukromého a rodinného života formulovány velmi široce a pro žalované státy tak zpravidla nebývá problém podřadit dané jednání pod alespoň jeden z nich a své jednání si tak obhájit.⁸¹ V některých případech dochází k posouzení této otázky až v rámci dalšího kroku – otázky nezbytnosti. I když ESLP nedefinoval hierarchii mezi jednotlivými legitimními cíli, z judikatury explicitně plyne, že některé cíle poskytují státům větší prostor pro omezení práv než jiné.⁸² Těmito cíli jsou typicky národní a veřejná bezpečnost, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrana morálky či zachování nestrannosti soudní moci⁸³ a budu se jimi stručně zabývat v rámci rozboru jednotlivých rozhodnutí v následujících podkapitolách.

3.1.2. e) Nezbytnost v demokratické společnosti – otázka proporcionality

Tato otázka je ze všech pěti pravděpodobně tou nejspornější a nejdiskutovanější.⁸⁴ Jedná se zároveň o otázku, v rámci níž je rozhodnuto o většině případů, které se dostanou do stádia meritorního posuzování.⁸⁵ Po značném vývoji se nakonec ESLP ustálil na výkladu, že pro to, aby byl zásah „nezbytný“, musí odpovídat „naléhavé společenské potřebě“ a být „přiměřený

⁸⁰ Tamtéž, s. 105 – 109.

⁸¹ KOSAR, David. In BOBEK, M; KMEC, J; KOSAR, D; KRATOCHVÍL, J; *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 111.

⁸² Např. ochrana národní či veřejné bezpečnosti bývá často mezi legitimní cíli označována jako jakási „carte blanche“, která poskytuje státům velký prostor pro vlastní uvážení. Evropský soud pro lidská práva naproti tomu požaduje, aby měla jakákoliv taková hrozba odůvodněný skutkový základ a podléhala přezkumu s dostatečnými procesními zárukami. K tomu podrobněji např. Rozsudky ESLP ve věci *Konstantin Markin proti Rusku* ze dne 22. března 2012, stížnost č. 30078/06, § 128, či ve věci *Janowiec a další proti Rusku* ze dne 21. října 2012, stížnost č. 55508/07, § 215.

⁸³ KOSAR, David. In BOBEK, M; KMEC, J; KOSAR, D; KRATOCHVÍL, J; *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 113.

⁸⁴ BARTOŇ, Michal. *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 89.

⁸⁵ KOSAR, David. In BOBEK, M; KMEC, J; KOSAR, D; KRATOCHVÍL, J; *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 113.

sledovanému legitimnímu cíli.⁸⁶ Při posuzování nezbytnosti v demokratické společnosti jsou obecně hlavními faktory, které ESLP posuzuje, především důležitost daného práva, charakter demokratické společnosti, existence či neexistence evropského konsenzu, důležitost zájmu sledovaného zásahem do daného lidského práva a rozsah zásahu do něj.⁸⁷ V této části se zároveň uplatňuje doktrína „margin of appreciation“, kterou dává ESLP smluvním stranám určitý prostor pro vlastní uvážení, avšak konečné posouzení je v rukou Evropského soudu.⁸⁸

3.2 Omezitelnost dle trestního řádu

Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.⁸⁹ Zákon nicméně pamatuje i na situace, ve kterých je takové omezení soukromí ústavně aprobováno a zásah do něj je tím pádem možný. Jedním z takových omezení soukromí je stíhání trestných činů orgány činnými v trestním řízení a spravedlivé potrestání jejich pachatelů, jehož podstatou je přenesení odpovědnosti za postíhování nejzávažnějších porušování základních práv a svobod fyzickými a právníckými osobami na stát.⁹⁰ V případě, že trestní právo realizaci veřejného zájmu na stíhání trestné činnosti prostřednictvím orgánů činných v trestním řízení za pomoci nástrojů omezujících osobní integritu umožňuje, musí jejich použití z důvodu omezení základních práv a svobod jednotlivce respektovat ústavněprávní limity.⁹¹ Veřejná moc zároveň může práva omezovat jen zcela výjimečně a jen tehdy, je-li to v demokratické společnosti nezbytné, a pokud účelu sledovaného veřejným zájmem nelze dosáhnout jinak.⁹²

Jednou z možných situací, za kterých může být právo na soukromí jednotlivce na cloudových úložištích omezeno, je v rámci provádění domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků.⁹³ Možnost provést domovní prohlídku je prolomením ústavně garantovaného práva na nedotknutelnost obydlí, které je obsaženo v čl. 12 odst. 1 LZPS. Dle toho je domovní prohlídka přípustná jen pro účely trestního řízení, a to na písemný odůvodněný příkaz soudce. Orgán činný v trestním řízení nemohou tedy omezení práva na soukromí jednotlivce na cloudových úložištích v rámci domovní prohlídky provést svévolně. V následující kapitole se proto budu věnovat jednotlivým podmínkám, které musejí být splněny pro to, aby

⁸⁶ Rozsudek ESLP ve věci *Olsson proti Švédsku* (č. 1) ze dne 24. března 1998, č. 10465/83, § 67.

⁸⁷ KOSAŘ, David. In BOBEK, M; KMEC, J; KOSAŘ, D; KRATOCHVÍL, J; *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 116.

⁸⁸ KOSAŘ, David. In BOBEK, M; KMEC, J; KOSAŘ, D; KRATOCHVÍL, J; *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 113 – 116.

⁸⁹ Čl. 10 odst. 2, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

⁹⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 8. června 2010, sp. zn. Pl. ÚS 219/2010 Sb., bod. 14.

⁹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 8. června 2010, sp. zn. Pl. ÚS 219/2010 Sb., bod. 14.

⁹² Nález Ústavního soudu ze dne 29. února 2008, sp. zn. I. ÚS 3038/07

⁹³ § 82 a násl., zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

k takové prohlídce mohlo dojít, kdy tyto podmínky budou v jednotlivých podkapitolách podrobně rozebrány.

3.2.1 Domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor

Vzhledem ke skutečnosti, jak závažný zásah do práva na soukromí institut domovní prohlídky představuje, je naprosto nezbytné, aby došlo k řádnému přezkoumání nutnosti povolení domovní prohlídky. Z tohoto důvodu zákon výslovně upravuje postup, který musí být orgány činnými v trestním řízení striktně dodrženy, aby provedení domovní prohlídky bylo v souladu se zákonem. V první řadě státní zástupce podává návrh na vydání příkazu k provedení domovní prohlídky, přičemž tak činí na návrh policejního orgánu a rozhodnutí o provedení domovní prohlídky vydává soudce. Příkaz k provedení domovní prohlídky musí být soudem náležitě odůvodněn a specifikován musí být i rozsah prostoru, na který se takový příkaz vztahuje. Touto podmínkou se budu zabývat podrobněji v jednom z následujících odstavců. Pro nařízení prohlídky tak nebude v zásadě stačit jen prostý odkaz na ustanovení zákona, který prohlídku umožňuje, ale musí být zřetelně specifikováno, z jakých skutkových okolností daný příkaz k provedení domovní prohlídky vychází a jakým způsobem naplňují podmínky pro provedení domovní prohlídky zakotvené v zákoně.⁹⁴

Zároveň je již dle judikatorně vyjádřeného názoru Ústavního soudu⁹⁵ nutno v rámci zachování principu proporcionality nutno co nejpřesněji vymezit to, po čem je pátráno. Příkaz k provedení domovní prohlídky je nutno doručit osobě, u které se daná prohlídka bude provádět, a to buď při prohlídce samotné, nebo není-li to možné, nejpozději do 24 hodin od odpadnutí překážky, která brání doručení. Tuto zákonnou lhůtu pro doručení není možné prodloužit. Překážkou, která brání doručení příkazu k provedení domovní prohlídky, může být nemoc, zranění, nebo typicky to, že osoba, u níž se domovní prohlídka koná, je na útěku.⁹⁶ Příkaz k provedení domovní prohlídky zároveň není usnesením, ale má povahu rozhodnutí *sui generis*, a není proti němu tedy možno podat stížnost.⁹⁷

Pro další postup a pochopení materie je nutné vymezit pojem „obydlí“. Ten je definován v § 133 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“) jako dům, byt nebo jiná prostora sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející. Stejně jako u pojmu „soukromí“ se jedná o velmi široce definovaný pojem. Vymezení pojmu obydlí nebylo vždy, s ohledem na jeho široké vymezení v zákoně, zcela jasné, avšak bylo dotvořeno soudním výkladem. Při posuzování, zda

⁹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2006, sp. zn. II.ÚS 362/06

⁹⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 6. března 2014, sp. zn. III.ÚS 1956/13, bod 12.

⁹⁶ § 83 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁷ DRAŠTÍK, Antonín, JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 361.

objekt, ve kterém má být domovní prohlídka provedena spadá pod pojem „obydlí“, se klade velký důraz na faktický stav bydlení, nezávisle na právním titulu užívání. Zahrnuje tak pod sebe vedle obytných domů a bytů, i obytné chaty, hotelové domy, ubytovny, vysokoškolské koleje, domovy důchodců, výchovné ústavy apod.⁹⁸ Na rozdíl od pojmu „společná domácnost“ není „obydlí“ navázáno na vztah k jiným osobám nebo na společné uhrazování nákladů a jedná se tedy o pojem širší.⁹⁹ Užším vymezením „obydlí“ se zabýval často i Ústavní soud, který se v nálezu z roku 2010,¹⁰⁰ odvolává na judikaturu ESLP a německého Spolkového ústavního soudu,¹⁰¹ založenou na širším pojetí tohoto institutu.¹⁰² Štrasburský soud má za to, že v dnešní době není možno ostře prostorově oddělit soukromí v místech, kde osoba bydlí a kde pracuje.¹⁰³ Širší definice pojmu „obydlí“ tak byla shledána v souladu s cílem sledovaným čl. 8 Úmluvy, tedy chránit osoby před svévolnými zásahy ze strany moci veřejné.¹⁰⁴ Šámal proto uvádí, že¹⁰⁵: *“Z tohoto důvodu tak pod právo na respektování soukromého života zahrnuje i požadavek respektu k soukromí sídla společnosti, poboček či provozoven právnických prostor, kancelářských prostor¹⁰⁶ nebo prostor advokátních kancelář¹⁰⁷“*. Právě posledně zmíněnými se budu později zabývat podrobněji.

Další modifikací domovní prohlídky je prohlídka jiných prostor a pozemků které nejsou veřejně přístupné, jež se od té shora zmíněné domovní prohlídky mírně liší, a policejní orgány ji (na rozdíl od domovní prohlídky) mohou provést i bez předchozího příkazu, jestliže vydání takového příkazu nelze předem dosáhnout a věc nesnese odkladu.¹⁰⁸ Policejní orgán je však povinen si souhlas bezodkladně dodatečně příkaz vyžádat, a pokud mu nebude vyhověno, není možno výsledků prohlídky užít jako důkazu. Dříve bylo policejnímu orgánu umožněno takovou prohlídku vykonat v přípravném řízení pouze se souhlasem státního zástupce a nebylo nutné souhlasu předsedy senátu. Toto ustanovení však bylo Ústavním soudem shledáno jako ústavně nekonformní a jeho část byla v roce 2010 zrušena, neboť soud považoval koncepci striktního odlišování soukromého života jednotlivce realizovaného v prostorách užívaných k bydlení,

⁹⁸ŠÁMALOVÁ, Milada. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1392-1393 (§ 133).

⁹⁹ŠÁMALOVÁ, Milada. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1393 (§ 133).

¹⁰⁰Nález Ústavního soudu ze dne 8. června 2010, sp. zn. Pl. ÚS 219/2010 Sb., bod. 18 – 21.

¹⁰¹ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1114 (§ 82).

¹⁰² Širší pojetí obydlí dle ESLP je spjato se širším chápáním práva na soukromí, resp. soukromý život, než je tomu u Ústavního soudu v českém právním řádu.

¹⁰³ Rozhodnutí ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. prosince 1992. Stížnost 13710/88, bod 29.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 111 (§ 82).

¹⁰⁶ Rozhodnutí ve věci *Société Colas Est. proti Francii* ze dne 16. dubna 2002. Stížnost 37971/97, bod 33.

¹⁰⁷ Rozhodnutí ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. prosince 1992. Stížnost 13710/88, bod 29.

¹⁰⁸ § 83a, zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

kterému byla poskytována v porovnání s prostory, kde osoba pracuje, či využívá k zájmovým činnostem případně relaxaci vyšší ochrana před potenciálními zásahy ze strany veřejné moci.¹⁰⁹

Právní úpravu prohlídky jiných prostor a pozemků, které nejsou veřejně přístupné a příkazu k ní nalezneme v § 82 a § 83a trestního řádu. Trestní řád v těchto ustanoveních odkazuje na podpůrné použití právní úpravy domovní prohlídky. V souvislosti s tím považují za vhodné vymezit i pojem „jiné prostory a pozemky“, jelikož s ním v souvislosti s tzv. advokátními cloudy budu dále pracovat v nadcházející kapitole. Zákon pod pojmem „jiné prostory a pozemky“ myslí především dílny, kanceláře, skladiště, živnostenské provozovny, samostatně stojící garáže, které nejsou součástí bytu, automobily (v případě, že nejde o obytné přívěsy sloužící k trvalému bydlení), lodě (v případě že nejde o tzv. hausbóty), ale také akademická půda (s výjimkou ubytovacích prostor na vysokoškolských kolejích, na které je nahlíženo jako na obydlí, jak je již uvedeno shora).¹¹⁰

3.3 Dílčí závěr

Právo na ochranu soukromí je právem omezitelným a není neobvyklé, aby se dostalo do konfliktu s ostatními právy. V případě kolize základních práv nemůžeme automaticky říci, které z nich má přednost a logicky musí docházet k jejich poměrování s ohledem na okolnosti případu a zpravidla k následnému omezení jednoho z nich. Ústavní soud České republiky pro tyto případy užívá tříступňového testu (tzv. test proporcionality), zatímco Evropský soud pro lidská práva užívá tzv. pětistupňového testu.

Přestože oba z výše nadepsaných soudů primárně zkoumají zakotvení práva v jiném dokumentu, jsou tyto testy podobné. Pětistupňový test se sice může díky svým více kritériím zdát rozsáhlejší, avšak s jeho prvními dvěma kroky se štrasburský soud v odůvodnění příliš nezabývá. Otázky, zda je dané právo garantováno některým z článků Evropské úmluvy a zda došlo k zásahu do tohoto práva, jsou tak zásadní, že pokud by nebyly zodpovězeny kladně, přistoupení k dalším krokům by bylo nelogické. Oba soudy de facto zkoumají obdobné otázky.

V obou testech soudy zvažují, zda zásah do základního práva sleduje legitimní cíl. Jako poslední je pak v pětistupňovém testu posuzována nezbytnost daného zásahu v demokratické společnosti neboli posouzení, zda zásah odpovídá naléhavé společenské potřebě a zda je přiměřený cíli, který sleduje. Tyto požadavky se prakticky obsahově shodují s těmi, které jsou kladeny i v rámci tříступňového testu, tzn. vhodností, potřebností a proporcionalitou v užším smyslu a můžeme tedy konstatovat, že pro oba soudy jsou zásadní stejné atributy.

¹⁰⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 8. června 2010, sp. zn. 219/2010, bod 30.

¹¹⁰ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1114 (§ 82).

Právo na ochranu soukromí má každý, existují však situace, ve kterých je omezení práva aprobováno, pokud respektuje ústavněprávní limity. V případě domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor je tak možno tyto provést jen pro účely trestního řízení a na písemný odůvodněný příkaz soudce, který musí zohledňovat individuální okolnosti každého případu a musí v něm být co nejpřesněji vymezeno, po čem je v rámci prohlídky pátráno. Zároveň musí být příkaz řádně doručen osobě, již se týká.

Pojem „obydlí“ je jak podle Evropského soudu pro lidská práva, tak dle Ústavního soudu nutno vykládat spíše šířeji tak, aby se zamezilo svévolnému zasahování do práv mocí veřejnou. Obdobně tato pravidla platí i u prohlídky jiných prostor. Rozdíl mezi nařizováním domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor je kromě prohledávaného místa především v tom, že druhou ze zmíněných může policejní orgán provést za určitých podmínek i bez předchozího souhlasu soudce, pokud bude tento nedostatek dodatečně aprobován.

3.4

4 „Advokátní cloudy“

Velmi často diskutovaným tématem v českém právním prostředí byla v posledních letech problematika tzv. advokátních cloudů, tedy cloudových úložišť, na nichž mají advokáti uloženy důvěrné informace týkající se jejich praxe a klientů, a podmínek pro provedení prohlídek na nich. Vzhledem k tomu, o jak důvěrný a křehký vztah se mezi advokátem a jeho klientem jedná a s ohledem k povinnosti mlčenlivosti,¹¹¹ která advokáta v souvislosti s klientovými daty svazuje, není překvapivé, že zákon pro tento typ prohlídky aplikuje speciální pravidla a záruky, jež mají vést k zabránění svévolnému zneužívání práv ze strany orgánů veřejné moci. Důležitost povinnosti mlčenlivosti u advokátů, jakožto jedné ze zásadních povinností v rámci výkonu jejich povolání, ostatně ve svém nálezu z roku 2010 zdůrazňoval i Ústavní soud, přičemž řekl, že *„povinnost mlčenlivosti základním předpokladem pro poskytování právní pomoci a tím i nezbytnou podmínkou fungování demokratické společnosti. Výkon profese advokáta vychází z důvěrného vztahu mezi advokátem a klientem a z důvěry klienta v mlčenlivost advokáta. Nejedná se o výsadu advokáta, která by měla založit vynětí z obecně platného a závazného právního řádu, ale jde o povinnost uloženou advokátovi v zájmu jeho klientů a pro jejich ochranu.“*¹¹²

V následujících podkapitolách budou podrobně rozebrány jednotlivé zákonem stanovené podmínky pro provedení domovní prohlídky, či prohlídky jiných prostor v případě advokátních cloudů.

4.1 Přítomnost a souhlas zástupce profesní komory

Z výše uvedeného důvodu je jednou ze speciálních podmínek pro provedení domovní prohlídky či prohlídky jiných prostor, přítomnost a souhlas zástupce České advokátní komory s jejich provedením.¹¹³ Tato podmínka se týká všech míst, v nichž advokát vykonává advokacii, pokud se zde mohou nacházet listiny obsahující skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta. V případě, že zástupce České advokátní komory takový souhlas odmítne udělit, listiny musí být zapečetěny a předány České advokátní komoře a následně souhlas jejího zástupce lze případně nahradit soudním rozhodnutím. Soudce se zároveň s listinami zajištěnými při domovní prohlídce nebo prohlídce jiných prostor, v nichž advokát advokacii vykonává musí seznamovat výlučně v průběhu veřejného zasedání, které je nařízené za tímto účelem a pokud je nutné veřejné zasedání odročit, je nezbytné listiny zabezpečit takovým způsobem, který

¹¹¹ § 21, zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹² Nález Ústavního soudu ze dne 25. listopadu 2010, sp. zn. II. ÚS 889/10, bod 17.

¹¹³ § 85b zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

neumožní nikomu se s nimi seznámit, zničit je, či poškodit.¹¹⁴ Takový způsob zabezpečení musí zároveň umožnit, aby v odročeném jednání následně bylo možno prověřit, zda toto zabezpečení listin nebylo porušeno.¹¹⁵

Jak je uvedeno výše, musí být návrh na provedení prohlídky řádně odůvodněn a musejí být i specifikována data a listiny, kterých se daná prohlídka týká.¹¹⁶ V tomto případě se mohou vyskytnout problémy se přesným označením důkazů ve smyslu ustanovení § 85b odst. 4 a 5 TŘ, a to především v případech, kdy zástupce České advokátní komory neumožní navrhovateli nahlédnout ani do záhlaví zabezpečených listin. Listinou se v tomto případě myslí jak dokument v tištěné, tak v elektronické podobě.¹¹⁷

Přítomností zástupce advokátní komory a namítaného porušení článku 8 Úmluvy se v rámci svého rozhodnutí **Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH proti Rakousku**¹¹⁸ zabýval i Evropský soud pro lidská práva, ve kterém došlo k domovní prohlídce kanceláře prvního ze stěžovatelů a zabavení jejich elektronických dat. Prohlídka byla prováděna v sídle stěžovatelské společnosti, která byla zároveň právní kanceláří prvního ze stěžovatelů. Ten byl rakouským právníkem, vlastníkem a zároveň hlavním manažerem stěžovatelské společnosti, která vlastnila obchodní společnost Novamed, přičemž obě zmíněné společnosti zde měly svá sídla. V rámci trestního řízení byl na žádost neapolského státního zastupitelství vydán rakouským krajským soudem v Salzburgu příkaz k domovní prohlídce v sídle obou společností. Během této prohlídky hledala skupina policistů a datových expertů z ministerstva vnitra za přítomnosti prvního stěžovatele a zástupce advokátní komory informace k ilegálnímu obchodu s léčivými, jehož se měla dopustit společnost Novamed. Dokumenty, s jejichž zkoumáním stěžovatel nesouhlasil, byly zapečetěny a jejich seznam byl dle trestního řádu uložen u krajského úřadu.

Seznam těchto dokumentů byl podepsán stěžovatelem, policejními důstojníky a zástupcem advokátní komory. Druhá skupina policistů zároveň procházela elektronická data prvního ze stěžovatelů a pořizovala kopie souborů. Prohlídky se krátce účastnili i počítačový specialista a zástupce advokátní komory. O prohlídce byl následně pořízen záznam, ve kterém však bylo uvedeno, že došlo pouze k prohledání serveru a nebyly z něj pořízeny žádné kopie. Vyšetřující soudce následně otevřel za přítomnosti prvního stěžovatele zapečetěné dokumenty, přičemž část byla přidána k trestnímu spisu a část vrácena zpět stěžovatelům. Disky obsahující

¹¹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 31. října 2019, sp. zn. III. ÚS 702/17, bod 36.

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2015, sp. zn. Tpjn 306/2014

¹¹⁷ Rozsudek ESLP ve věci *Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH. proti Rakousku* ze dne 16. října 2007, stížnost č. 74336/01, § 60 – 63.

¹¹⁸ Rozsudek ESLP ve věci *Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH. proti Rakousku* ze dne 16. října 2007, stížnost č. 74336/01.

elektronická data byly nejdříve předány oddělení hospodářské kriminality a následně zpátky vyšetřujícímu soudci. Stěžovatelé si následně před vnitrostátními soudy stěžovali na způsob provedení domovní prohlídky a na zabavení jejich elektronických dat, v čemž spatřovali porušení jejich práva na zachování povinnosti profesní důvěrnosti, jejich námitky však byly odmítnuty.

ESLP následně potvrdil, že domovní prohlídka a zabavení elektronických dat byly zásahem do práv stěžovatelů na respektování jejich korespondence, protože trestní řád obsahoval speciální ustanovení týkající se zabavování dokumentů. Ta se vztahovala i na elektronická data, a přestože domovní prohlídka a zabavení materiálů sloužilo legitimnímu cíli předcházení zločinnosti, nebyla v souvislosti se zabavováním elektrických dat dodržena všechna ochranná opatření. Tomu tak bylo proto, že zástupce profesní komory nemohl řádně dohlížet na úkony policie prováděné během domovní prohlídky a ani stěžovatel ani zástupce advokátní komory nebyli o jejím výsledku informováni. Zpráva o průběhu domovní prohlídky byla zároveň sepsána až na konci dne. ESLP došel k závěru, že bylo možno rozumně předpokládat, že elektronická data budou obsahovat stejné informace jako klasické papírové spisy a vzhledem k tomu, že část zabavených dokumentů byla stěžovateli vrácena vyšetřovacím soudem z důvodu zachování profesní důvěrnosti, měla být obdobná pravidla aplikována i v případě elektronických dat. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že orgány činné v trestním řízení nezachovaly zákonem stanovená procesní ochranná opatření k zabránění svévole a k ochraně zásady profesního tajemství, což mělo za následek nepřiměřenost domovní prohlídky, když došlo k zabavení elektronických dat, a to vzhledem k cíli, který byl domovní prohlídkou sledován. V důsledku popsaného jednání orgánů činných v trestním řízení došlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

Důležité jsou i vlastnosti osoby, která na prohlídku dohlíží, a která má zaručit, aby nebyly zabaveny dokumenty, které s důvodem domovní prohlídky nesouvisí.¹¹⁹ Jak je uvedeno již shora, musí být taková osoba právně kvalifikovaná, aby se řízení mohla účastnit a být vázána etickou zásadou privilegia vztahu právník-klient, aby mohla zaručit ochranu neveřejných dokumentů a práv třetích osob.¹²⁰ V neposlední řadě musí mít tato osoba zároveň odpovídající pravomoci, aby mohla zabránit jakémukoliv zásahu do advokátovy profesní mlčenlivosti.¹²¹ Prohlídku advokátní kanceláře a zabavení dokumentů při ní řešil ESLP i v případě **Golovan proti Ukrajině**.¹²² V rámci této stížnosti advokát namítal zásah do svých práv, když ukrajinské úřady provedly

¹¹⁹ K tomuto tématu existuje poměrně rozsáhlá judikatura, např. rozsudek ESLP ve věci *André a další proti Francii* ze dne 24. července 2008, stížnost č. 18603/03, §§ 43-44 ; rozsudek ESLP ve věci *Aleksanyan proti Rusku* ze dne 22. prosince 2008, stížnost č. 46468/06, § 214.

¹²⁰ HUBÁLKOVÁ, Eva. *Stručná rukojet' českého advokáta k Evropské úmluvě o lidských právech*. 2. vydání. Praha: Česká advokátní komora, 2013, s. 140.

¹²¹ Tamtéž.

¹²² Rozsudek ESLP ve věci *Golovan proti Ukrajině* ze dne 5. července 2012, stížnost č. 41726/06

prohlídku v jeho bytě, který zároveň používal jako kancelář. V něm zabavily důvěrné materiály týkající se jednoho z jeho klientů, který byl vyšetřován pro podezření ze spáchání daňové trestné činnosti. Soud zde opět zdůraznil, že pokud se nejedná o naléhavou situaci, nařízení prohlídky musí být vždy jen v rukách soudu.

4.2 Prostory, v nichž advokát vykonává advokacii

Definice pojmu „prostory, v nichž advokát vykonává advokacii“ je klíčová k určení, zda se bude daná právní úprava advokátních cloudů na konkrétní případ aplikovat. Výklad tohoto pojmu byl tedy v praxi problematickým, neboť tento pojem není v žádném právním předpise definován. Díky tomu docházelo často k rozdílné interpretaci českými soudy.¹²³

Celá tato nejednotná interpretace vyvrcholila v roce 2014 v rozhodnutí Městského soudu v Praze,¹²⁴ který stanovil, že advokát nevykonává svou praxi na externím serveru. Soud v tomto případě rozhodoval o datech, která byla uložena advokáty společnosti Uni Legal (dříve Garris Legal) na externí úložiště a která se týkala případu podnikatele **Františka Savova** a dalších osob, které byly obviněny z krácení daní a legalizace výnosů z trestné činnosti, přičemž o zpřístupnění těchto informací požádal protikorupční policejní útvar.¹²⁵ V tomto případě se jednalo o místo, které nebylo zapsáno jako sídlo advokátní kanceláře a kde byly uloženy servery externí účetní společnosti, na které se měla nacházet data této advokátní kanceláře.

Zástupce České advokátní komory odmítl udělit souhlas se seznámením se s listinami zde uloženými, avšak při posuzování toho, zda se jedná o listiny, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti, soud dovodil, že se na postup orgánů činných v trestním řízení v tomto případě § 85b trestního řádu vůbec aplikovat nemá. Svou argumentaci založil na jazykovém výkladu § 85b odst. 1 trestního řádu, dle kterého se musí jednat o místo, kde se takové listiny nacházejí a zároveň zde musí docházet k výkonu advokacie. Takto provedený výklad je však dle mého názoru v rozporu se samotným smyslem tohoto ustanovení, přičemž obdobný názor vyslovil i Vrchní soud v Olomouci, dle něhož nepoživá ochranu samotný advokát, nýbrž listiny a nosiče na něž se povinnost mlčenlivosti vztahuje,¹²⁶ přičemž tento názor vyplývá i z důvodové zprávy k zákonu, který toto ustanovení do trestního řádu začlenil.¹²⁷

¹²³ Např. rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. dubna 2014, sp. zn. 6 To 24/2014 vs. rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. října 2013, sp. zn. 3 Tdo 947/2013

¹²⁴ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. července 2014, sp. zn. Nt 615/2014

¹²⁵ PERGLER, Tomáš. *Advokáti v datové nejistotě*. [online]. Bloomberg Businessweek Česko. 12. března 2015, [cit. 25. prosince 2019]. Dostupné na <<https://www.advokatni-komora.cz/scripts/detail.php?id=14073>>.

¹²⁶ Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. dubna 2014, sp. zn. 6 To 34/2014

¹²⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 79/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o advokacii, s. 9.

Zároveň je třeba mít na vědomí, že tato úprava sleduje především případy, kdy je prováděna prohlídka, ale osobou obviněnou či podezřelou není sám advokát, nýbrž jeho klient. V těchto případech by mohlo být pro orgány činné v trestním řízení možné získat důvěrné informace o klientovi a zasáhnout tím do práva na obhajobu takového klienta a potažmo i rovnost zbraní.¹²⁸

Způsob výkonu advokacie se od jejích počátků velmi změnil, a to i díky rapidnímu vývoji informačních technologií, když v 21. století již není nezvyklé, aby advokát pracoval i v prostorech jiných, než je jeho kancelář. Právě i díky rozvoji cloudových úložišť může advokát pracovat i mimo prostory, kde má fyzicky uloženy své spisy v papírové podobě – např. cestou vlakem na jednání, v rámci tzv. home-office či v případě nutnosti na dovolené. Zásadní výhodou užívání cloudových úložišť je, hlavně pro menší kanceláře, především úspora finančních prostředků. Advokát by samozřejmě měl vždy dbát opatrnosti při výběru poskytovatele této služby a pokud možno zvolit takového, který poskytuje co nejvyšší záruky při ochraně klientských dat, neměl by však být zásadní rozdíl v tom, zda se dané servery se samotnými daty fyzicky nachází v jeho sídle či v externím datovém centru. Z hlediska zabezpečení a ochrany dat bývají obecně bezpečnější soukromé cloudy, často i pro to, že služba probíhá většinou za úplatu a obě smluvní strany mají alespoň částečnou možnost zasáhnout do smluvních podmínek. V rámci odborné veřejnosti probíhaly i diskuze o možnosti zavedení buď speciálních „cloudů pro advokáty“ a to buď na národní úrovni, nebo na úrovni Evropské unie, které by poskytovaly advokátům dostatečné záruky, že neexistují ve smlouvě o poskytování služby žádná „zadní vrátka“.¹²⁹ Problémem tohoto řešení na národní úrovni by však byly vysoké náklady a v rámci druhého řešení zase bezpečnostní riziko pokud by jedna z vlád, které by musely být hostiteli stránek přijala závazek, že přístup třetí straně umožní.¹³⁰ Přestože zatím nedošlo k plošnému zavedení toho typu speciálních cloudů se zvýšeným zabezpečením a důrazem na ochranu uložených dat, objevují se již na trhu společnosti, které tyto služby pro advokátní kanceláře za úplatu nabízejí. Velká část komunikace s klientem již zároveň v dnešní době probíhá elektronicky a jako taková je umístěna v emailové schránce a většinou spravována mimo prostory kanceláře. I z tohoto díky tomu nevidím důvod, proč by na ostatní data klientů mělo být nahlíženo odlišně.

Rozdílu v interpretaci pojmu „jiné prostory, v nichž advokát vykonává advokacii“ si všiml i Nejvyšší soud, který se rozhodl prostřednictvím svého Trestního kolegia v rámci své zákonem stanovení pravomoci a predikované činnosti zaujmout stanovisko k jeho výkladu a sjednotit

¹²⁸ Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. března 2014, sp. zn. III.ÚS 3988/13, bod IV.

¹²⁹ TUREK, Dawn. Právní úprava a advokátní tajemství v době PRISMu – rozhovor s předsedou výboru CCBE pro IT právo Dr. Péterem Homoki. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 3, s. 73.

¹³⁰ Tamtéž.

výklad tohoto pojmu.¹³¹ V tomto stanovisku zastal názor, že účelem ustanovení § 85b odst. 1 trestního řádu je právě ochrana listin, na které se advokátní mlčenlivost vztahuje a ochrana práv třetích osob, pro něž advokát svou profesní činnost vykonává. Z tohoto důvodu musí být daný pojem vykládán v souladu s účelem jako jakýkoliv prostor, který s výkonem advokacie souvisí a kde se „pravidelně vyskytuje větší množství informací o klientech“, a to ať už v písemné, elektronické či jiné podobě. Vedle tradičních míst jako sídlo advokáta registrované u České advokátní komory, popř. pobočky jeho kanceláře či sídla obchodní společnosti kde advokát poskytuje své právní služby to tak může být i například jeho služební vozidlo, či místa k ukládání advokátních spisů. Z těchto důvodů se má postup dle § 85b trestního řádu vztahovat i na tyto specializované servery sloužící k uložení, zpracování a využívání dat na vzdálených počítačích, neboť tyto mají charakter listiny ve smyslu odst. 2 tohoto ustanovení a prostřednictvím přístupu k internetu se mohou nacházet v prostorách, v nichž advokát advokacii vykonává.

Tento výklad je zároveň v souladu s rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva ve věci **Niemietz proti Německu**,¹³² týkající se prohlídky advokátních kanceláří. V něm ESLP dospěl k závěru, že policejní prohlídka kanceláře advokáta se dotýká profesního tajemství a je tedy zásahem do práva na respektování soukromí. Dle tohoto rozhodnutí soudu se článek 8 Úmluvy aplikuje nejen na kancelářské prostory advokáta, ale také na určité profesní a obchodní činnosti, které jsou u advokátů jako osob vykonávajících svobodná povolání s jejich soukromým životem provázána. Zároveň v této souvislosti konstatoval, že úzká interpretace pojmů „domov“ a „domicile“ může zvýšit riziko nerovnosti v zacházení, stejně jako příliš úzká interpretace pojmu „soukromý život“.¹³³

Právě rozdílem mezi „domovem“ a „obydlím“ se ESLP zabýval i v tomto rozhodnutí. Zde stanovil, že „*Pokud jde o slovo „obydlí“ vyskytující se v anglickém textu článku 8, Soud konstatuje, že v některých smluvních státech, jmenovitě v Německu (viz výše odstavec 18¹³⁴), bylo akceptováno, že se vztahuje i na obchodní místnosti. Takováto interpretace je navíc plně v souladu s francouzským textem, protože slovo „domicile“ má širší význam než slovo „obydlí“ a může se např. vztahovat na kancelář osoby vykonávající svobodné povolání. Rovněž v tomto kontextu nemusí být vždy možné činit přesná rozlišení, protože činnost spojená s povoláním nebo obchodem může být vykonávána v soukromém obydlí jednotlivce a činnost, která nemá tuto povahu, může být*

¹³¹ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2015, sp. zn. Tpjn 306/2014

¹³² Rozsudek ESLP ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. prosince 1992, stížnost č. 13710/88

¹³³ PEJCHALOVÁ, GRÜNVALDOVÁ, Vladimíra, HÁJÍČKOVÁ, Kamila. Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury. *Bulletín advokacie*, 2014, č. 4, s. 19 – 25.

¹³⁴ Rozsudek ESLP ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. prosince 1992, stížnost č. 13710/88, § 18 – „Článek 13 odst. 1 Základního zákona (Grundgesetz) garantuje nedotknutelnost domova (Wohnung); toto ustanovení je německými soudy shodně interpretováno v širším smyslu tak, že zahrnuje i obchodní prostory (viz především rozsudek Spolkového ústavního soudu ze dne 13. října 1971 – Sbirka rozhodnutí Spolkového ústavního soudu, svazek 32, s. 54).

vykonávána v kanceláři nebo v obchodních místnostech. Úzká interpretace slov „obydlí“ a „domicile“ by tudíž mohla způsobit riziko nerovného zacházení, stejně jako je tomu u pojmu „soukromý život“ (viz výše odstavec 29).¹³⁵

Odlišný pohled na to, zda se čl. 8 Úmluvy může vztahovat i na obchodní prostory měl mnoho let Soudní dvůr Evropské unie, když jej interpretoval v rozsudku **Hoechst vs. Komise**.¹³⁶ V tomto rozhodnutí soud judikoval, že nedotknutelnost obydlí je sice zásadou chráněnou právem Evropské unie, ale že ta se týká pouze osobní svobody člověka a nejde jej tedy na obchodní prostory vztáhnout.¹³⁷ Později výrok z rozsudku **Hoechst vs. Komise** Soudní dvůr zopakoval ještě v rozhodnutích **Dow Benelux**¹³⁸ a **Dow Chemical Ibérica, SA, a další**,¹³⁹ přičemž se odvolával i na to, že obdobné případy nebyly před štrasburským soudem ještě řešeny.¹⁴⁰ Zlom v judikatuře Soudního dvora nastal až v roce 2002 v rozsudku **Roquette Frères**.¹⁴¹ Jak již bylo podrobně uvedeno výše, rozsah prostoru prohlídky musí být v příkazu k provedení domovní prohlídky specifikován co nejpodrobněji a zároveň by měly být ideálně popsány co nejpodrobněji i hledané dokumenty. Toto může být samozřejmě (speciálně v souvislosti s elektronickými daty) těžko proveditelné, přesto by orgány činné v trestním řízení měly vyvinout co největší úsilí při specifikaci jak prohledávaných prostor, tak hledaných dokumentů.

Tento názor zastal ESLP i ve svém rozhodnutí **Smirnov proti Rusku**,¹⁴² ve kterém došlo k domovní prohlídce bytu stěžovatele a zabavení řady dokumentů spolu s jeho notebookem a pevným diskem. Ty byly následně připojeny k trestnímu spisu jako důkazní materiál v řízení, ve kterém stěžovatel zastupoval obžalované. V rámci vnitrostátního řízení namítal stěžovatel zásah do práva na obhajobu jeho klientů, jeho námitky však byly odmítnuty. Některé dokumenty mu byly následně vráceny, avšak nebylo tak tomu u pevného disku. ESLP následně potvrdil, že zásah do stěžovatelova práva na respektování obydlí byl zákonný, a sledoval legitimní cíle zachování veřejné bezpečnosti, předcházení zločinnosti a ochrany práv a svobod jiných.¹⁴³

Zároveň připomněl, že zásah musí být nezbytný. To znamená, že odpovídá naléhavé sociální potřebě a sleduje nějaký legitimní cíl. Veškeré výjimky z čl. 8 odst. 2 Úmluvy musí být

¹³⁵ Rozsudek ESLP ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. prosince 1992, stížnost č. 13710/88, § 30.

¹³⁶ Rozsudek ze dne 21. září 1989, *Komise v Hoechst*, C-46/87, bod 19.

¹³⁷ PEJCHALOVÁ, GRÜNVALDOVÁ, Vladimíra, HÁJÍČKOVÁ, Kamila. Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 4, s. 24.

¹³⁸ Rozsudek ze dne 17. října 1989, *Dow Benelux NV v Komise*, C-85/87, bod 4.

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ Rozsudek ze dne 21. září 1989, *Komise v Hoechst*, C-46/87, bod 18.

¹⁴¹ Rozsudek ze dne 22. října 2002, *Komise v Roquette Frères*, C-94/00, bod 18-29.

¹⁴² Rozsudek ESLP ve věci *Smirnov proti Rusku* ze dne 7. července 2007, stížnost č. č.71362/01

¹⁴³ PEJCHALOVÁ, GRÜNVALDOVÁ, Vladimíra, HÁJÍČKOVÁ, Kamila. Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 4, s. 20.

zároveň interpretovány restriktivně.¹⁴⁴ Stíhaným zároveň v tomto případě nebyl sám stěžovatel, nýbrž jeho klient, a i s ohledem k těmto faktům, byla dle ESLP v tomto případě prohlídka provedena bez dostatečných a relevantních důvodů či zachování záruk proti zásahu do profesní důvěrnosti. Samotné nařízení prohlídky pak bylo koncipováno tak široce, že poskytlo policii svobodu rozhodnout, co zabaví a nařízení neobsahovalo ani žádnou informaci o probíhajícím vyšetřování, či o důvodech proč se dle vyšetřovatele mají v bytě stěžovatele nacházet důkazní materiály k případu. Soud se v odůvodnění zároveň omezil pouze na odvolání na dokumenty a už se dále nezabýval jejich individuálním obsahem, významem či důležitostmi. Z výše uvedených důvodů měl tedy ESLP za to, že vnitrostátní orgány nedostály své povinnosti uvést v příkazu k domovní prohlídce dostatečné důvody k jejímu provedení.

Obdobně bylo rozhodnuto i v rozsudku **Robathin proti Rakousku**,¹⁴⁵ ve kterém se jednalo o zabavení elektronických dat v kanceláři advokáta. Domovní prohlídka byla v tomto případě nařízena z důvodu, že stěžovatel byl hledán v souvislosti s krádežemi a podvody. Její rozsah však nebyl specifikován pouze na data spojená s touto trestnou činností, nýbrž na všechny informace v kanceláři stěžovatele. Všechna takto získaná data byla následně do trestního řízení zahrnuta. Legitimní cílem, jež v projednávaném případě prohlídka sledovala bylo předejití spáchání trestného činu. Problematickou se v tomto případě jevila především otázka přiměřenosti prohlídky, neboť tato byla nařízena tak široce, že umožňovala neomezené nahlížení a zabavování dokumentů, disků, počítačů, darovacích listin, bankovních dokumentů a dalších.¹⁴⁶ Díky tomu, že k provedení prohlídky dal soud povolení v rámci předběžného řízení a stěžovatel byl podezřelým, tak se nemohl fakticky nijak bránit. Speciálně v takovýchto případech, kdy domovní prohlídka je nařizována v době před zahájením trestního řízení by dle mého názoru měly soudy dbát zvláštní opatrnosti na to, v jakém rozsahu je domovní prohlídka či prohlídka jiných prostor nařízena, protože právě v těchto případech hrozí zvýšení riziko, že domovní prohlídka bude nezákonná.

V tomto případě došlo k pouze ke velmi obecnému vymezení důvodů pro nařízení prohlídky všech elektronických dat, nacházejících se v advokátní kanceláři stěžovatele, a ne pouze těch, které by se mohly týkat vztahu mezi stěžovatelem a poškozeným v důsledku spáchání trestných činů, a proto nedošlo k zohlednění zvláštních vztahů panujících v prostorách advokátních kanceláří. Vzhledem k tomu, že tato odůvodnění v nařízení prohlídky chyběla,

¹⁴⁴ PEJCHALOVÁ, GRÜNVALDOVÁ, Vladimíra, HÁJÍČKOVÁ, Kamila. Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 4, s. 20.

¹⁴⁵ Rozsudek ESLP ve věci *Robathin proti Rakousku* ze dne 3. července 2012, stížnost č. 30457/06

¹⁴⁶ PEJCHALOVÁ, GRÜNVALDOVÁ, Vladimíra, HÁJÍČKOVÁ, Kamila. Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 4, s. 22.

jednalo se o zásah větší, než bylo nezbytné k dosažení sledovaného legitimního cíle předejití spáchání trestných činů a došlo tak k porušení čl. 8 Úmluvy.

Významným rozhodnutím v oblasti práva na ochranu soukromí při výkonu advokacie je i kauza **André a další proti Francii**,¹⁴⁷ ve které došlo k prohlídce a zabavení dokumentů v advokátní kanceláři finančním úřadem za účelem zjištění a zajištění důkazů svědčících proti společnosti, která byla klientkou stěžovatelů. Prohlídka byla vedena v přítomnosti stěžovatele, který byl o ní předem seznámen, předsedy advokátní komory a důstojníka soudní policie. Následně byl z prohlídky vyhotoven protokol, který obsahoval seznam všech zabavených dokumentů a který byl podepsán všemi přítomnými. Zároveň došlo k zabavení ručně psaných poznámek s komentářem prvního ze stěžovatelů, který předseda advokátní komory označil jako dokument osobního charakteru advokáta podléhající služebnímu tajemství, který ze své povahy nemůže být zabaven. V následní kasační stížnosti vyslovili stěžovatelé výhradu ohledně způsobu provedení prohlídky a dovolávali se především zásady služebního tajemství a práva na obhajobu, ale žaloba byla kasačním soudem odmítnuta.

Evropský soud pro lidská práva se následně k podané stížnosti vyjádřil tak, že domovní prohlídka a zabavení daných dokumentů bylo zásahem do práv stěžovatelů na respektování jejich domova zaručených čl. 8 Úmluvy. Jednalo se sice o zásah zákonný a sledující legitimní cíl, a to ochranu veřejného pořádku a předcházení trestným činům, nicméně jak domovní prohlídka, tak zabavení dokumentů v kanceláři advokáta nevyhnutelně zasáhly do jeho profesních výsad, které jsou základem důvěrného vztahu mezi advokátem a jeho klientem a práva klienta nepřispívat k sebeobviňování. Pokud vnitrostátní právo umožňuje provedení prohlídek v advokátních kancelářích jako tomu bylo v tomto případě, musí poskytnout i zvláštní záruky. Tou byla v tomto případě přítomnost předsedy profesní komory jejíž členy stěžovatelé byli, který však nesouhlasil se zabavením určitých dokumentů. Stěžovatelé nebyli sami obviněni, ani nebyli osobami podezřelými z žádné trestné činnosti související s jejich klientem. Nařízení prohlídky bylo zároveň opět koncipováno velmi široce a na stěžovatele byla prohlídka zaměřena jen z toho důvodu, že daňoví úředníci a policejní důstojníci doufali, že naleznou dokumenty, potvrzující jejich pouhé podezření o vině klientky stěžovatelů. Za těchto okolností proto k porušení čl. 8 Úmluvy došlo.

Dle výše uvedených případů se může zdát, že povinnost mlčenlivosti advokáta a její ochrana je téměř neomezená, avšak není tomu tak a jsou i případy, kdy je výsada vztahu advokát – klient méně důležitá než jiné legitimní cíle. Významným rozhodnutím v této oblasti je případ

¹⁴⁷ Rozsudek ESLP ve věci *André a další proti Francii* ze dne 24. července 2008, stížnost č. 18603/03

Michaud proti Francii.¹⁴⁸ Tento případ se týkal povinnosti advokátů oznamovat podezřelé aktivity jejich klientů, převážně v souvislosti s praním špinavých peněz pod hrozbou disciplinárního řízení. Takové informace měly být předány buď Řádu advokátů při Státní radě (Conseil d'Etat) a při Kasačním soudu, popř. předsedovi příslušné advokátní komory, jejichž úkolem bylo tuto informaci předat buňce národních informací (Tracfin).¹⁴⁹ Stěžovatel namítal ohrožení svobody výkonu povolání advokáta, a především porušení služebního tajemství a důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem v rámci čl. 8 Úmluvy. Evropský soud pro liská práva sice ve svém rozhodnutí kladl důraz na důležitost důvěrnosti komunikace mezi advokáty a jejich klienty a služebního tajemství a mlčenlivosti advokátů, domníval se však zároveň, že povinnost hlásit podezřelé aktivity sleduje legitimní cíl bezpečnosti veřejného pořádku a prevence trestných činů a má za cíl boj s protí praní špinavých peněz a dalších trestných činů. Z těchto důvodů je předmětné hlášení nezbytné k dosažení legitimních cílů a nepředstavuje tak nepřiměřený zásah do služebního tajemství advokátů, když zákon poskytuje pojistku k ochraně služebního tajemství podáváním tohoto hlášení předsedovi advokátní komory, a ne přímo orgánům státu.

4.3 Dílčí závěr

Speciální okolností, v rámci, které může k zásahu do práva na soukromí dojít, je prohlídka advokátní kanceláře, kde je nutno splnit speciální zákonem stanovené podmínky k tomu, aby takový zásah byl zákonný. Zásadními podmínkami jsou především přítomnost a souhlas zástupce advokátní komory a specifikace pojmu „prostory, v nichž advokát vykonává advokacii“. Zároveň se musí jednat o místo, kde by se mohly nacházet obsahující skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta.

Provedení prohlídky a zabavení dat v prostorách, kde advokát vykonává advokacii může být jak zásahem do práva na respektování obydlí, tak i korespondence, popř. obou naráz. Jedním z míst, kde může advokát vykonávat advokacii je právě cloudové úložiště. V nařízení prohlídky musí být specifikováno, čeho se jí má dosáhnout, měly by být co nejspěšněji popsány listiny, které mají být zabaveny či prostory které mají být prohledány. Právě specifikace listin v elektronické podobě může být zvláště problematická, pokud osoba na prohlídku dohlížející neumožní orgánům veřejné moci nahlédnout ani do záhlaví těchto dokumentů.

Aby byl takový zásah do soukromí zákonný, musí mít všechny náležitosti stanovené v odstavci druhém článku 8 Úmluvy, musí sledovat legitimní cíl bez ohledu na to, zda je advokát

¹⁴⁸ Rozsudek ESLP ve věci *Michaud proti Francii* ze dne 6. prosince 2012, stížnost č. 12323/11

¹⁴⁹ PEJCHALOVÁ, GRÜNVALDOVÁ, Vladimíra, HÁJÍČKOVÁ, Kamila. Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 4, s. 23

sám trestně stíhán a být tomuto cíli přiměřený. Není v rozporu s článkem 8 Úmluvy, pokud jsou advokáti povinni vykonat něco, co by se výsady advokát-klient mohlo dotknout a v případě některých legitimních cílů jako je boj proti terorismu či praní špinavých peněz bude tato výsada muset ustoupit.

Závěr

Cílem mé práce bylo stanovit, v jakých situacích a za jakých podmínek mohou orgány veřejné moci zasáhnout do vztahu mezi poskytovateli a uživateli cloudových úložišť tak, aby byl tento zásah v souladu s právem na ochranu soukromí. V práci jsem se zaměřila převážně na zásahy do práva na respektování a na ochranu soukromí, obydlí a korespondence.

V první části práce jsem vytyčila základní pojmy a popsala technické náležitosti cloudů, které poskytly čtenáři lepší orientaci ve zbytku práce a zároveň jsem se stručně věnovala právnímu vztahu mezi uživatelem a poskytovatelem cloudového úložiště. Následně jsem stručně představila právo na soukromí, včetně jeho charakteru a mezí. Poté jsem se věnovala možnostem omezení tohoto práva.

Přestože můžeme již pozorovat vzrůstající počet rozhodnutí, která se virtuálními úložišti zabývají, neexistuje k tomuto tématu ještě dostačující judikatura a z toho důvodu jsem v práci analyzovala především rozhodnutí Ústavního soudu ČR a Evropského soudu pro lidská práva, ve kterých jsem vytyčila následující obecné principy, které budou s velkou pravděpodobností ostatní soudy využívat i při budoucím rozhodování o ochraně soukromí související s cloudovými úložišti.

Obecně platí, že domovní prohlídka či prohlídka jiných prostor může být provedena pouze pro účely trestního řízení, a to na písemný odůvodněný příkaz soudce. Odůvodnění nepostačí jen prostým odkazem na ustanovení v zákoně, ale musí být vzaty v potaz jednotlivé skutkové okolnosti případu. Pojem obydlí musí být zároveň jak dle Ústavního soudu, tak dle Evropského soudu pro lidská práva vykládán široce.

Specifickými podmínkami, které musejí být splněny pro případ prohlídek v místech, kde advokát vykonává advokacii jsou přítomnost a souhlas zástupce advokátní komory, přičemž tyto se vztahují na všechny prostory, kde by se nacházely listiny obsahující skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta. Pokud s jejich zabavením zástupce profesní komory nesouhlasí, musejí být zapečetěny a souhlas může být nahrazen soudním rozhodnutím. Soudce se zároveň s listinami může seznámit pouze v rámci veřejného zasedání a mimo tento čas musí být listiny dostatečně zabezpečeny proti zneužití. Není v rozporu s článkem 8 Úmluvy, pokud jsou advokáti povinni vykonat něco, co by se výsady advokát-klient mohlo dotknout, pokud je toto omezení odůvodněno legitimními cíli jako je boj proti terorismu, či praní špinavých peněz.

U elektronických listin může být problematické jejich dostatečné označení v rámci příkazu k prohlídce, zvláště pokud osoba dohlížející na prohlídku odmítne veškeré nahlížení do nich. Tato osoba musí být zároveň právně kvalifikovaná a být eticky vázána zásadou privilegia vztahu právník-klient, aby mohla zaručit ochranu neveřejných dokumentů a práv třetích osob.

Při psaní práce mne zaujala debata o plošném zavedení speciálního typu cloudového úložiště pro advokátní kanceláře, které by zaručovalo dostatečnou bezpečnost pro svěřená data, avšak s ohledem na pravděpodobnou vysokou finanční náročnost a složitou logistiku se mi tento nápad zatím zdá jako nereálný. Advokáti však mohou využívat těchto služeb dobrovolně u soukromých společnostech.

Jak jsem zmínila na začátku práce, očekávala jsem nedostatek knižních zdrojů pro tuto práci, přičemž tato obava se mi částečně potvrdila. Zdroje jsem nakonec našla, avšak mnohé z nich byly již pár let po vydání zastaralé a musela jsem z nich tedy pečlivě vybírat. Tento nedostatek jsem se proto snažila vykompenzovat především články z odborných časopisů a internetovými zdroji. Vzhledem k tomu, jak aktuálním tématem však cloudová úložiště jsou jistě můžeme v brzké době očekávat více vydaných publikací a jistě i soudních rozhodnutí.

Bibliografie

Monografie

1. BARTOŇ, Michal a kol. *Základní práva*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016, 608 s. ISBN 978-80-7502-128-1.
2. BOBEK, M; KMEC, J; KOSAŘ, D; KRATOCHVÍL, J. *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1660 s. ISBN 978-80-7400-365-3.
3. FIALA, Ondřej. *Ochrana osobních údajů v kontextu cloud computingu*. Olomouc, 2017. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Palackého v Olomouci. Právnická fakulta. Katedra soukromého práva a civilního procesu. 12. 6. 2017.
4. HUBÁLKOVÁ, Eva. *Stručná rukojet' českého advokáta k Evropské úmluvě o lidských právech*. 2. vydání. Praha: Česká advokátní komora, 2013, 256 s. ISBN 978-80-260-4211-2.
5. JANSA, Lukáš a kol., *Internetové právo*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2016, 432 s. ISBN 978-80-251-4664-4.
6. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s. ISBN 978-80-8757-644-1.
7. MATES, Pavel. *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2019, 432 s. ISBN 978-80-7502-346-9.
8. MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 1. vydání. Praha: Leges, 2004, 307 s. ISBN 80-7201-458-7.
9. MOUČKOVÁ, Kateřina. *Cloud computing a jeho využití na základní škole*. Plzeň, 2013. Diplomová práce (Mgr.). Západočeská univerzita. Fakulta pedagogická. 27. 8. 2013.
10. MILL, John Stuart. *On Liberty*. 4. vydání. London: Longmans, Green, Reader and Dyer, 1869, s. 134. ISBN 978-15-0585-291-2.
11. PEARSON, Siani, YEE, George. *Privacy and Security for Cloud computing*. 1. vydání. London: Springer-Verlag London, 2013, 308 s. ISBN 978-1-4471-4189-1.
12. SOSINSKY, Barrie. *Cloud computing bible*. 1. vydání. Indianapolis, Wiley Publishing, Inc., 2011, 532 s. ISBN 978-0470903568.
13. ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4720 s. ISBN 978-80-7400-465-0.
14. ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 3632 s. ISBN 978-80-7400-428-5

15. WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2012, 931 s. ISBN 978-80-7357-750-6

Odborný časopis

1. AVARAM, Maricela-Georgiana. Advantages and challenges of adopting cloud computing from an enterprise perspective. *Procedia Technology*, 2014, roč. 3, č. 12, s. 529 – 534.
2. KOSAŘ, David. Kolize základních práv v judikatuře Ústavního soudu ČR. *Jurisprudence*, 2008, roč. 17., č. 1, s. 3-19.
3. MARTINOVSKÝ SOVA, Václav. Cloud Computing: Vývoj a současný stav. *Trendy v podnikání*, 2017, roč. 7, č. 2, str. 10-17.
4. PEJCHALOVÁ, GRÜNVALDOVÁ, Vladimíra, HÁJÍČKOVÁ, Kamila. Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 4, str. 19 – 25.
5. TUREK, Dawn. Právní úprava a advokátní tajemství v době PRISMu – rozhovor s předsedou výboru CCBE pro IT právo Dr. Péterem Homoki. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 3, s. 71 – 74.

Příspěvek ve sborníku

1. KOKEŠ, Marian. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In Šimíček, V. *Právo na soukromí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 119-144, 212 s. ISBN 978-80-210-5449-3.
2. WAGNEROVÁ, E. Právo na soukromí: kde má být svoboda, tam musí být soukromí. In: ŠIMÍČEK, V. *Právo na soukromí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 49-62, 212 s. ISBN 978-80-210-5449-3.

Internetové stránky

1. COLUMBUS, Louis. *Public Cloud Soaring To \$331B By 2022 According To Gartner*[online]. forbes.com, 7. října 2019 [cit. 29. října 2019]. Dostupné na <<https://www.forbes.com/sites/louiscolumbus/2019/04/07/public-cloud-soaring-to-331b-by-2022-according-to-gartner/#21bb7a2e5739>>.
2. *Důvodová zpráva ke zákonu č. 79/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o advokacii*, 27. června 2008 [cit. 11. listopadu 2019]. Dostupné na <<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=2ahUKEwj7oKCw7IPnAhXCbFAKH7hD->

- [8QFjAEegQIARAC&url=https%3A%2F%2Fapps.odok.cz%2Fattachment%2F-%2Fdownload%2FKORN7H85HYGO&usg=AOvVaw2x-o65ApOFlukirFFt_Vvc](https://www.odok.cz/attachment/download/FKORN7H85HYGO&usg=AOvVaw2x-o65ApOFlukirFFt_Vvc)
- HE, Wu, CERNUSCA, Dan a kol. Exploring Cloud Computing for Distance Learning. In: Online Journal of Distance Learning Administration [online]. Carrollton: University of West Georgia, 2011 [cit. 2014-07-09]. Dostupné z: http://www.westga.edu/~distance/ojdla/fall143/he_cernusca_abdous143.html
 - GOOGLE. *Google Drive* [online]. google.com, 2020 [cit. 29. října 2019]. Dostupné na <<https://www.google.com/drive/>>.
 - GOOGLE. *Smluvní podmínky disku Google* [online]. google.com, 2020 [cit. 29. října 2019]. Dostupné na <https://www.google.com/intl/cs_ALL/drive/terms-of-service/>.
 - MICROSOFT. *Onedrive* [online]. Onedrive.live.com, 2020 [cit. 29. října 2019]. Dostupné na <<https://onedrive.live.com/about/en-US/>>.
 - PERGLER, Tomáš. *Advokáti v datové nejistotě*. [online]. Bloomberg Businessweek Česko. 12. března 2015, [cit. 25. prosince 2019]. Dostupné na <<https://www.advokatni-komora.cz/scripts/detail.php?id=14073>>.
 - Practical Guide to Cloud Computing* [online]. CLOUD STANDARDS CUSTOMER COUNCIL, prosinec 2017 [cit. 11. listopadu 2019]. Dostupné na: <https://www.omg.org/cloud/deliverables/CSCC-Practical-Guide-to-Cloud-Computing.pdf>>.
 - The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology [online]. NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, září 2011 [cit. 15. října 2019]. Dostupné na: <<http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>>.
 - WARREN, Samuel; BRANDEIS, Louis. The right to privacy. *Harvard Law Review* [online], 1890, V. IV., No.5 [cit. 28. prosince 2019]. Dostupné na <<http://faculty.uml.edu/sgallagher/Brandeisprivacy.html>>.

Právní předpisy

- Listina základních práv Evropské unie ze dne 7. prosince 2000, ve znění upraveném dne 12. prosince 2007
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů–Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě, COM (2015)192 final, 6. května 2015.
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů–Evropská iniciativa v oblasti cloud computingu –

vybudování konkurenceschopné evropské ekonomiky založené na datech a znalostech, COM (2016) 178 final, 19. května 2016.

4. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Úř. Věst. L 119/1 ze dne 4. května 2016.
5. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
6. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 110/2019 Sb., o ochraně osobních údajů
10. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94
2. Nález Ústavního soudu ze dne 16. července 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01
3. Nález Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2006, sp. zn. II.ÚS 362/06
4. Nález Ústavního soudu ze dne 29. února 2008, sp. zn. I. ÚS 3038/07
5. Nález Ústavního soudu ze dne 8. června 2010, sp. zn. Pl. ÚS 219/2010 Sb.
6. Nález Ústavního soudu ze dne 25. listopadu 2010, sp. zn. II. ÚS 889/10
7. Nález Ústavního soudu ze dne 22. března 2011, sp. zn. Pl.ÚS 24/10
8. Nález Ústavního soudu ze dne 6. března 2014, sp. zn. III.ÚS 1956/13
9. Nález Ústavního soudu ze dne 31. října 2019, sp. zn. III. ÚS 702/17
10. Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. dubna 2014, sp. zn. 6 To 24/2014
11. Rozsudek ESLP ve věci *André a další proti Francii* ze dne 24. července 2008, stížnost č. 18603/03
12. Rozsudek ze dne 17. října 1989, *Dow Benelux NV v Komise*, C-85/87, bod 4.
13. Rozsudek ESLP ve věci *Golovan proti Ukrajině* ze dne 5. července 2012, stížnost č. 41726/06
14. Rozsudek ESLP ve věci *Janowiec a další proti Rusku* ze dne 21. října 2012, stížnost č. 55508/07
15. Rozsudek ze dne 21. září 1989, *Komise v Hoechst*, C-46/87, bod 19.
16. Rozsudek ze dne 22. října 2002, *Komise v Roquette Frères*, C-94/00, bod 18-29.
17. Rozsudek ESLP ve věci *Konstantin Markin proti Rusku* ze dne 22. března 2012, stížnost č. 30078/06
18. Rozsudek ESLP ve věci *Michaud proti Francii* ze dne 6. prosince 2012, stížnost č. 12323/11

19. Rozsudek ESLP ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. prosince 1992, stížnost č. 13710/88
20. Rozsudek ESLP ve věci *Olsson proti Švédsku (č. 1)* ze dne 24. března 1998, stížnost č. 10465/83
21. Rozsudek ESLP ve věci *Robathin proti Rakousku* ze dne 3. července 2012, stížnost č. 30457/06
22. Rozsudek ESLP ve věci *Société Colas Est. proti Francii* ze dne 16. dubna 2002, stížnost 37971/97
23. Rozsudek ESLP ve věci *Smirnov proti Rusku* ze dne 7. července 2007, stížnost č. č.71362/01
24. Rozsudek ESLP ve věci *Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH. proti Rakousku* ze dne 16. října 2007, stížnost č. 74336/01
25. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2015, sp. zn. Tpjn 306/2014
26. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. července 2014, sp. zn. Nt 615/2014
27. Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. března 2014, sp. zn. III.ÚS 3988/13, bod IV.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá ochranou práva na respektování soukromého života na cloudových úložištích. Text práce je rozdělena do čtyř kapitol, úvodu a závěru. První kapitola vymezuje základní pojmy týkající se cloudů a cloud computingu. Druhá kapitola se věnuje právu na soukromí, včetně jeho zakotvení v mezinárodních, evropských i vnitrostátních předpisech. Třetí kapitola se věnuje možnostem omezení práva na soukromí, se zaměřením na ochranu soukromí v prostorové dimenzi. Ve čtvrté kapitole jsou vymezeny tzv. advokátní cloudy a analyzována vybraná rozhodnutí z rozhodovací činnosti převážně českých soudů a Evropského soudu pro lidská práva.

Abstract

This master thesis focuses on the protection of the right to respect private life on cloud storage. The thesis has three chapters, introduction and conclusion. The first chapter defines the basic concepts related to cloud and cloud computing. The second chapter deals with the right to privacy, including its background under the international, European and national regulations. The third chapter describes the limitations of the right to privacy, focusing on cloud installations at dwellings and its surroundings in regards to house searches. The fourth chapter describes use of cloud by attorneys and also includes analysis of various court judgements, mainly of courts of the Czech Republic and of the European Court of Human Rights.

Klíčová slova

cloud, cloud computing, cloudová úložiště, SaaS, IaaS, PaaS, právo na ochranu soukromí, zásah do práva na ochranu soukromí, právo informačních technologií

Key words

cloud, cloud computing, cloud storage, SaaS, IaaS, PaaS, right to privacy, intrusions into right to privacy, information technology law